

Mlašč tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./STEVILKA 46

CELOVEC, DNE 14. NOVEMBRA 1963

CENA 2.— SILINGA

Konec občine Blato

Ko se je zvedelo, da namerava deželni zbor spojit našo občino s Pliberkom, je pri vseh občanah izbruhnil val ogorčenja. Neglede na strankino in narodno pripadnost so občani tako rekoč soglasno obsodili nameravane spojitve.

Kaj storiti proti temu? Zaupniki Avstrijske ljudske stranke, a tudi drugi so začeli pobirati podpise, slovenski občinski odborniki pa so zahtevali izredno občinsko sejo. Ta je se vršila 24. oktobra t. l. Vsi odborniki so v diskusiji obsodili nameravane spojitve, vendar si socialisti za protestni sklep niso upali glasovati. Z večino 8 glasov od 11 je bilo sklenjeno, da se pošlje deželnemu glavarju in tudi predsedniku deželnega zbora g. Tillianu sledeči sklep:

„Občinski odbor občine Blato protestira proti nameravani spojitvi občine Blato z občino Pliberk in Libuče. V tem ne vidimo za nas nikakih prednosti, bojimo pa se v gospodarskem in narodnostnem oziru škodljivih posledic.“

Naša občina je po narodnosti slovenska in za to se s Pliberkom ne ujema, ker so Pliberčani — Nemci ali se imajo za take, čeravno imajo slovenske prednike. Zato se mestna občina boji slovenskih občanov, ki jih bo potem v občini Pliberk čez 50 odst. Enako pa tudi okoliškim Slovincem ni všeč, ko bodo o narodnih rečeh soodločali znani „purgarji“. Enako je v gospodarskem oziru. Meščan pač ne bo mogel prav presoditi, kaj n. pr. Rinkole ali Belšak potrebuje. In kmetje v občinskem odboru morda tudi ne bodo imeli dovolj razumevanja za mestno kopališče, Grenzlandheim, športna igrišča itd. Zato bi bilo najbolje vse pustiti, kot je bilo, posebno ker so vse tri občine dobro gospodarile. Vse so imele svoje hiše in zemljišča. Posebno blaška občina je z zaupanjem gledala na svoje industrijsko zemljišče, na katerem se že porajajo začetki domače industrije.

Pa ne samo narodnostno in gospodarsko je občina škoda. Tudi tradicija je stvar, ki je ljudem pri srcu. Že od leta 1848 obstoji občinski urad in vedno je Slovenec bil župan. Cela vrsta uglednih kmetov je predsedovala naši občini v teh 115 letih. Prvi komentar po sklepu pa je bil: „Ein Slovene wird nicht mehr Bürgermeister sein können und auch ein Bauer nicht.“ Nekateri celo pravijo, da bo bodoči župan moral biti maturant.

Vsekakor, mi smo protestirali, branili samostojnost naše občine. Prodali pa so jo že leta 1958 oni občinski odborniki, ki so iz narodne nestrpnosti raje volili za župana pripadnika stranke, ki je občino sedaj zbrisala, kot pa svojega stanovskega tovariša — slovenskega kmeta. Ta bi se gotovo že v začetku odločno uprli nameravani spojitvi in ohranili našo samostojnost. Tako se njih takratna kratkovidnost na vseh bridko maščuje.

Nauk iz tega pa je ta: „Strnimo se še tesneje okrog naših mož! Imejmo tudi v bodoče zaupanje vanje! Dajmo pri prihodnjih volitvah v občino njim svoj glas! Tudi v veliki občini Pliberk bodo branili naše narodne in kmetijske interese, imeli pa tudi razumevanje za našega delavca in rentnika bolj kot vsak drug.“

Kot smo pri volitvah v Kmetijsko zbornico prodrli s samostojno listo, tako bomo tudi pri občinskih volitvah videli najbolj zaščitene naše interese z listo mož, ki so doslej dosledno branili in zastopali to, kar je bilo v dobro naše občine in domačega prebivalstva.

D o m a č i n

Splošna žalost na Japonskem

Strašna rudniška nesreča zaradi eksplozije premogovega prahu zahtevala skoraj 450 mrtvih. — Dva polna ekspresna vlaka zavozila v iztirjeni tovorni vlak, zaradi česar je izgubilo življenje 164 ljudi.

Ob koncu preteklega tedna sta Japonsko zadeli dve strašni nesreči. V teku sedmih ur je bilo ubitih več kot 600 ljudi. V soboto popoldne (po tamošnjem času) je prišlo v premogovniku Omota na južnojaponskem otoku Kiušiu več kot 700 m pod zemljo do strašne eksplozije, povzročene zaradi užiga vnetljivega plina.

V tem času je bilo v premogovniku, ki je eden najmodernejših na Japonskem, okoli 1900 rudarjev. Od teh nesrečnežev so jih do nedelje zvečer našli 452 mrtvih, skoraj 500 jih je ranjenih, približno toliko pa se jih je moglo rešiti z lastno močjo iz obzema smrti.

KOT OB POTRESU...

Ta podzemna eksplozija je bila tako močna, da so se začele zgoraj na površju majati hiše in pokati šipe. Prebivalstvo je preplašeno začelo bežati iz hiš na prosto, meneč, da je zopet kak potres, kateri so na Japonskem tako pogostni. Kmalu pa so ugotovili, da gre za eno do sedaj najhujših rudniških nesreč na svetu. Zaradi izredno močne eksplozije se je sesulo več sto ton skalovja in zemlje, s čimer je bil na nesrečo zasut tudi glavni izhod; nadalje je bil prekinjen ves električni tok, vodne in prezračevalne črpalke, zaradi česar je bil premogovnik po kratkem času poln strupenega ogljikovega monoksida. Šele ko se je reševalnim oddelkom posrečilo zopet odkopati glavni izhod, je nekaj sto rudarjev začelo

prihajati iz rudnika. Večinoma so bili lažje ranjeni od padajočega kamenja oziroma so bili vidni znaki zastrupitve s plinom. Ko pa so začeli nositi ven na stotine mrtvih, je prišlo med zunaj čakajočimi njihovimi svojci do v srce segajočih prizorov žalosti, joka in obupa.

Glede vzroka eksplozije si še niso popolnoma na jasnem; eni domnevajo, da jo je povzročila kaka iskra na električnih napravah ali iskra, ki je nastala ob trenju kovinskih delov na vagončkih rudniške železnice. Drugi pa mislijo, da je eksplozijo povzročila cigareta, ki si jo je kak rudar našgal.

Z BRZINO 110 KM NA URO

Komaj je svet zaznal o strašni rudniški nesreči, je že prišla druga žalostna vest — to pot zopet iz Japonske. Na železniški progi Tokio—Yokohama, ki je najbolj prometna na svetu (do 400 vlakov dnevno!), sta trčila dva ekspresna vlaka s hitrostjo 110 km na uro v neki tovorni vlak, ki se je nekoliko trenutkov prej iztiril.

Kot je bila prva katastrofa do sedaj najhujša rudniška na Japonskem, je ta druga največja železniška nesreča. Zahtevala je do sedaj 164 mrtvih žrtev, okoli 70 pa jih leži nevarno ranjenih po bližnjih bolnicah. Ker je bilo trčenje tako silno, so bila reševalna dela zelo otežkočena v kljub številnim reševalnim oddelkom, opremljenim z raznimi modernimi tehničnimi napravami.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

Vsi koroški Slovenci na

Einspielerjevo proslavo

v nedeljo, dne 17. NOVEMBRA 1963, ob dveh popoldne v veliki dvorani
DELAVSKE ZBORNICE v Celovcu.

Sodelujejo: Goriški pevski zbor „Lojze Bratuž“ — Združeni zbori
Zveze pevskih društev — Tamburaši iz Roža — Mladinski zbor dijakov obeh Mohorjevih dijaških domov.

Predprodaja vstopnic v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu,
Viktringer Ring 26 (Mohorjeva hiša).

Ameriška pomoč tujini

V političnem pregledu je poročilo o neuspehu Kennedyjeve politike v zvezi z dodelitvijo ameriške pomoči nekaterim evropskim in izvenevropskim državam. Vendar pa je v tej zadevi nastopil zadnje dni delni preobrat in korist in utrditev politike predsednika Kennedyja.

Kot znano, so ZDA v parlamentu (Kongresu) svoječasnno znižale po predsedniku Kennedyju predlagano pomoč tujim državam za približno 1 milijardo, pri čemer bi bili prizadeti zlasti Jugoslavija in Poljska.

Kennedy je prejšnji teden ponovno pozval ameriški narod, naj uvidi potrebo celotne predlagane pomoči, ker je nakazilo te pomoči za ZDA v letu 1963 dosti lažje, kot pa je bilo n. pr. leta 1950. V četrtek je ameriški senat zopet razpravljal o tej pomoči in vstavil v zakon o inozemski pomoči določbo, po kateri bi bila Jugoslavija izključena od te ugodnosti. Pri nadaljevanju razprave v petek pa je Kennedy zabeležil prvi uspeh v senatu. Kajti ta mu je s 55 proti 14 glasovom zopet potrdil pravico odločanja o uveljavitvi klavzule največjih ugodnosti v korist Jugoslavije in Poljske.

Predlog o zavrnitvi določbe za podelitev te pravice predsedniku Kennedyju je stavil senator Frank Lausche skupno s senatorjem Dominickom.

Ameriško žito za ZSSR

V zadnjih tednih so se sovjetski politiki in gospodarstveniki zelo trudili na pogajanjih z zastopniki Združenih držav Severne Amerike, da bi jim tudi ta prodala večje količine žita. Konec preteklega tedna je bil končno le dosežen tozadevni načelni sporazum glede dobave. Natančnejša določila in pogodbe bodo sklenili posamezni ameriški dobavitelji s kupcem in je v ta namen odšla sovjetska gospodarska komisija v ZDA.

Na drugi strani pa poročajo iz Prage, da je češkoslovaški minister Vaclav David sporočil, da bo Sovjetska zveza vkljub lastnim sedanjim težavam in pomanjkanju žita dobavila Češkoslovaški iste količine, kot je bilo prej določeno in se je obvezala dobaviti jih.

KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA

vabi

kmete, gospodarje in kmečke sinove na

Gospodarski sestanek

v nedeljo, 24. novembra, v Farnem domu
V SKOCIJANU V PODJUNI

S p o r e d :

9.30 sv. maša v farni cerkvi;
10.30 v Farnem domu sestanek s predavanji:

„Stoletje stroja“ (dr. Vinko Zwitter);

„Zeleno poročilo in zeleni načrt“ (zbirnični svetnik g. Mirko Kumer);
razgovor, nato skupen obed v Domu.

14.00 predavanja:

„Vtisi s potovanja po Gradiščanskem in Nižji Avstriji“ (Fric Kumer in okr. svetnik Ignacij Domej);

„Naš narodni položaj“ (dr. Reginald Vospernik)

Kdor ima zanimanje za pereča socialna in gospodarska vprašanja, iskreno vabljen!

Osrednji odbor KGZ

Kreisky komaj ušel nesreči

Kot znano, se je mudila v Indiji na uradnem obisku od 4. do 11. t. m. avstrijska delegacija, katero je vodil zunanji minister dr. Kreisky in državni tajnik dr. Steiner.

Včeraj zjutraj se je delegacija vrnila z reaktivnim letalom „Boeing 707“ indijske letalske družbe „Air India“. Letalo je zaradi avstrijske delegacije imelo nalog, da izjemoma pristane na Dunaju. Ker je bila nad letališčem gosta megla, je letalo krožilo eno uro nad njim, nato pa je pilot le poizkusil „na slepo“ pristati. Pri tem pa je zgrešil cilj in je spodnji del trupa letala zadel ob neki steber. Pilot je v svoji prisebnosti letalo zopet pognal in srečno vzletel ter nato pristal na letališču v Frankfurtu. Avstrijska delegacija se je od tu vrnila na Dunaj z letalom AUA.

MAROKO OBTOŽUJE ALŽIR

Maroška vlada v Rabbatu je včeraj obtožila alžirsko vlado, češ da zopet zbira svoje vojaške edinice ob maroško-alžirski meji. Nadalje trdi v svojem protestu, da v teh vojaških enotah niso samo alžirski vojaki, temveč tudi kubanski, kitajski, egiptovski in bolgarski.

MANIFESTACIJA ZA JUŽNO TIROLSKO NA DUNAJU

Po poročilu iz Trsta je bila pretekli petek v hotelu Wimberger na Dunaju manifestacija za Južno Tirolsko. Pobudo zanjo so dali Južni Tirolci, bivajoči na Dunaju, in tirolska združenja. Udeležilo se je je kakih 1000 oseb.

V dvorani so bili napisi, kot: „Tirolska od Kufsteina do Salurna!“, „Samoodločbo za Južno Tirolsko!“, „Svobodo Južni Tirolski!“, „Južnim Tirolcem okove, karabinerjem odlikovanja!“, „Kdor izdaja Južno Tirolsko, izdaja Evropo!“ itd. Ozračje v dvorani je bilo zelo „razgreto“ in vsak napad na Italijo so udeleženci pozdravili z ognjevitim „Fuj!“ in vzklikali proti Italiji.

ALDO MORO SESTAVLJA VLADO

Italijanski predsednik republike Segni je ta ponedeljek poveril mandat za sestavo nove vlade poslancu Aldu Moru, ki je hkrati glavni tajnik italijanske krščansko-demokratske stranke. Moro je ta nalog za sestavo vlade leveda centra sprejel s pridržkom.

Politični teden

Po svetu . . .

Kot poročamo na drugem mestu, je v evropskem političnem življenju čutili v nekaterih državah rahel odklon na levo. To velja zlasti za Italijo, kjer se odločajo prav v teh dneh daljnosežne stvari. Pa tudi v drugih državah stopajo bolj v ospredje socialistične stranke, ki so zadnja leta šle skozi hude notranje krize. Poglejmo si nekaj primerov iz najnovejših dni.

V ITALIJI

Ves povojni čas so bili italijanski skrajni socialisti povezani s komunisti in so tvorili parlamentarno opozicijo, ki je stalno ogrožala italijansko notranjo in zunanjo politiko. Toda staro politično pravilo pravi, da vodi opozicija v samomor. To so vedno bolj čutili tudi italijanski socialisti, ki so v 17-letnem „ob strani stanjem“ mnogo izgubili na svoji življenjski sili. Ze par let se vršijo nekakšni poskusi, kako bi se levi socialisti približali sredinskim strankam; pri tem je odločilno vplivalo na večino strankinega članstva brezobzirno ravnanje komunistov na Madžarskem proti upornikom, med katerimi je bilo največ delavcev. Več kot eno leto zato levi socialisti, katere vodi priletni Nenni, podpirajo vladno demokratsko vlado.

Začasna vlada Leonijevega kabineta je po dogovoru morala podati ostavko in tako je prišlo do vladne krize, ob kateri se naj odloči, ali bodo Nennijevi socialisti končno javno stopili v vlado. To bi naj odločil 35. kongres socialistične stranke, ki je bil v Rimu konec oktobra. Na tem kongresu je bilo načelno odločeno, da se socialisti končno ločijo od komunistov, ki še vedno „niso rešili vprašanja razmerja med socializmom, demokracijo in svobodo“ in je zato z njimi nadaljnje sodelovanje nemogoče.

Seveda je italijanskim komunistom mnogo na tem, da ohranijo socialiste za zaveznike, zato ne štedijo tudi z ostrimi kritikami, ko napadajo odločitve socialistov, da vstopijo v vladno sodelovanje s demokristjani. Očitajo jim nezvestobo in izdajstvo socialističnih načel. Na to je pa Nenni odgovoril: „Kakor je za socialiste nespremenljivo stališče, da bi sredinsko-levičarska vlada mogla uživati odločilno pomoč liberalcev, tako je za demokristjane nemogoče, da bi sprejemali odločilno pomoč komunistov. Naša odločitev za sodelovanje z demokristjani zato ni diskriminacija, marveč svobodna izbira delovanja v večstrankarskem političnem sistemu.“

Največji pobornik „levega centra“ tajnik demokristjanov poslanec Moro je po daljših razgovorih predsednika države Segnija z voditelji strank dobil mandat za sestavo

nove vlade. Brez dvoma bodo ta pogajanja težavna, ker stavijo socialisti precejšnje pogoje.

V ŠVICI

V tej „obljubljeni deželi trajnega miru“ so bile prejšnjo nedeljo volitve v državni zbor, ki šteje 200 poslancev. Čeprav bi mislili, da bodo v tej deželi, kjer se cedi „mleko in med“ na vladi desničarsko usmerjene stranke, je tudi tukaj v porastu socialistična stranka. Pri teh volitvah so namreč izšli kot najmočnejša stranka socialni demokraci, ki so dobili 53 poslanskih sedežev, kar pomeni dva več kot pri zadnjih volitvah. Sicer je prav za te volitve zelo značilno, da je bila v kmetijskih predelih udeležba zelo slaba; saj ponekod niti 50 odst. ni dosegla. V mestih in delavskih voliščih je bila udeležba normalna.

Druga najmočnejša stranka so svobodni radikali (liberalci) s 50 poslanci, tem pa sledijo krščanski socialci, ki so dosegli 48 poslanskih mandatorov. Na volitvah so se še potegovali za glasove meščanska stranka, ki je dobila 22 poslancev, in komunisti, ki so dosegli 4 mandate, kar pomeni, da so tudi napredovali za en mandat. Vendar pa se v političnem življenju države ne bo nič spremenilo, ker bo sestava ministrskih mest ostala ista kot doslej; sedem ministrstev bodo v razmerju 2:2:2:1 prevzele štiri najmočnejše stranke.

V GRČIJI

Nedavne volitve v Grčiji so tudi prinesle veliko presenečenje, ko je stranka centra, katero vodi 72-letni Papandreou, dobila nepričakovano veliko novih poslanskih mest; saj je skoro podvojila število poslancev (od 79 na 140). Doslej je dolga leta vodila grško politiko stranka radikalno nacionalne unije, katere politični predstavnik je dosedanji ministrski predsednik Karamanlis. Le-ta je ob tolikem porazu prvotno napovedal, da se hoče popolnoma umakniti iz političnega življenja, kar pa je nekaj dni pozneje prekalcal. To pa zopet kaže, da se je politična situacija v Grčiji močno spremenila in sicer se je nagnila proti levi sredini, zaradi česar že kažejo socialisti pripravljenost, da sodelujejo v koalicijski s Papandreou.

V FRANCIJI

Tudi v Franciji so se že naveličali „svojeglavne“ politike generala De Gaulle, ki si je odbila večino starih prijateljev. De Gaulle se vedno bolj izolira od zapadnih zaveznikov, kar vsekakor slabi celotni obrambni sistem zapadne demokracije. Tako napovedujejo poznavalci javnega političnega mnenja v Franciji, da bi morda niti 40

odst. Francozov danes ne podprlo več De Gaulle, če bi bile volitve, ki pa bodo že prihodnje leto, ko bo stanje za De Gaulle še slabše.

Med najmočnejše nasprotnike sedanjega režima navajajo nekdanjega ministrskega predsednika socialista Guy Molleta, ki se je pred kratkim mudil v Sovjetski zvezi, kjer je imel več razgovorov tudi s predsednikom Hruščevom. Zdi se, da je tam dobil namig, da bi naj skušal osnovati ljudsko fronto, kakor je to bilo že večkrat v Franciji pred vojno. Baje so tudi že dobili francoski komunisti navodilo, da naj podprejo tovrstno prizadevanje Molleta, ki velja za spretnega politika in je star šele 47 let. Izgleda za morebitno zmago nad De Gaulleom še povečuje vedno bolj naraščajoča draginja živ-

. . . in pri nas v Avstriji

KREISKY POTUJE

Avstrijski zunanji minister dr. Kreisky je zadnje čase stalno na potovanju. Komaj se je vrnil iz ZDA, kjer je zastopal avstrijske interese pri zasedanju Glavne skupščine. Takoj zatem je vodil avstrijsko delegacijo na sestanku v Zenevi z italijanskimi zastopniki glede Južne Tirolske. Skoro ves ta in prejšnji teden pa se je mudil v Indiji, kjer je z indijskimi politikami in gospodarstveniki vodil razgovore o nerešenih načinih gospodarskega sodelovanja. To sodelovanje bi se predvsem omejevalo na izdelke lahke industrije.

ČASOPISI BODO DRAŽJI

Ob razpravah o letnem proračunu za leto 1964 je prišlo do velikih nesoglasij med obema vladnima strankama, čeprav je bil ta proračun izredno hitro sprejet. Ob podrobnih razpravljanih pa se je zvedelo, da bodo poleg drugih poviškov zvišali tudi poštino na časopisih od 2,70 na 4,50 šil. na kilogram časopisov. Tako bodo časopisi obremenjeni za celih 20 milijonov šilingov, kar bo brez dvoma povzdiglo tudi splošno ceno časopisov. Razume se, da so proti taki obtežitvi avstrijski časopisni sindikati ostro protestirali pri vladi. Ali pa bodo tudi uspeli, je pa še vprašanje . . .

DAVEK NA MOTORNA VOZILA

Med koalicijskima strankama že nekaj dni razpravljajo o novem načinu obdavčevanja motornih vozil. Socialistični predlog

ljenjskih potrebščin in delavsko nezadovoljstvo, ki grozi z novimi stavkami.

NEUSPEH KENNEDYJEVE POLITIKE

Nedavni obisk jugoslovanskega predsednika Tita v ZDA je pri mnogih povzročil precej nevolje in javne kritike Kennedyjeve politike. Zlasti v senatu je bilo slišati zelo ostre napade. To pa je pripomoglo, da je prišlo prejšnji teden v senatu do močne revizije predloga o ameriški pomoči tujini. Glede Jugoslavije je senat vobče odklonil vsako vojaško in gospodarsko pomoč, dočim je za Indonezijo ta pomoč močno okrnjena. To pa je povzročilo precejšnjo za skrbjenost v Beli hiši. V Jugoslavijo bodo mogli pošiljati le še odvečne količine živeža. S tem bo brez dvoma hudo prizadeto jugoslovansko gospodarstvo.

pravi, da bi naj odpravili dosedanji davek na vozila in bi mesto tega povišali ceno bencinu, s čimer bi vplačevali davek tudi tujci, ki doslej niso prav nič plačali za uporabo avstrijskih cest (za katere gre v prvi vrsti denar iz davka na vozila). Bencin bi naj povišali za 20 grošev na liter. Proti temu pa je Ljudska stranka, ki zagovarja star način obdavčevanja, ker se ji zdi pravičnejši in zlasti za delovno ljudstvo ugodnejši.

AVTOCESTA CELOVEC — BELJAK ŽE LETA 1964?

Ob priliki slovesne otvoritve državne ceste ob Osojskem jezeru je preteklo nedeljo deželni podglavar ing. Truppe izrazil upanje, da bodo začeli že prihodnje leto z deli na avtocesti Celovec—Beljak, kar je vsekakor veselo presenečenje. Dozdaj je prevladovalo prepričanje, da bodo z gradnjo „južne avtoceste“ začeli šele po letu 1966, ko bo dokončana „severna avtocesta“ preko Dunaja in Solnograda.

V zvezi s tem poudarjajo, da bodo začeli že prihodnjo pomlad, da s tem razbremenijo cestno omrežje okrog Vrbskega jezera, ki je v poletnih mesecih izredno obremenjeno. Pa tudi stroški gradnje se tako nekoliko zmanjšajo, če bodo z gradnjo prehajali bolj postopno iz severnega sektorja k južnemu, kakor to zatrjujejo strokovnjaki.

Tako bomo po zaslugi g. podglavarja ing. Truppeja na Koroškem zopet pridobili predčasno na tako potrebni razširitvi modernega cestnega omrežja.

Smer svetovne politike

Dejstvo je, da se je v evropskih državah v zadnjih petdesetih letih silno spremenilo javno življenje. Še pred nekaj desetletji je vladalo države nekaj kronanih glav. Oblike socialne ureditve so takrat še temeljile na ostankih iz fevdalističnih časov in na liberalističnih principih, katere je Evropi

nost vernikov v Kristusu. Govor o laikih je tudi govor o posameznikih v Cerkvi.

Škofije so to, kar je napisano o osnutku koncilne izjave o neduhovnikih podrobno obdelovali z različnih strani. Eno so hvalili, drugo kritizirali. V teku teh govorov je padla marsikatera misel in dober predlog. Omenimo le nekatere.

Koncil naj postavi temelje za pravo katoliško akcijo laikov. S tem bo odstranil vtis, kot da je v Cerkvi vse le duhovnik. — Družino bi morali smatrati kot prvi, najmanjši organ v Cerkvi, nato šele župnijo in škofijo. Starši so vedno prvi učitelji vere v svojih družinah. — V večjih deželah naj bi ustanovili prava semenišča za laike, ki bi se posvetili duhovni službi svojih bratov. V Rimu naj bi ustanovili novo kongregacijo, namreč za laični apostolat. — Laik je oseba, ki je bila po svetem krstu vtelesena v Kristusa in je postala član božjega ljudstva. Danes je nastopila v Cerkvi in v svetu ura laikov. Cerkve s pomočjo laikov pospešuje društva dobredelnega značaja in socialnega značaja, naj bi s pomočjo njih prispevala tudi k povečanju in razdelitvi naravnih dobrin in pomagala ljudem k tistemu blagostanju, ki jim gre kot ljudem, ki imajo gostojanstvo človeške osebe. Ljudje so enaki tako z narodnega, socialnega in rasnega vidika. — Mnogi duhovniki in laiki po mnenju nekaterih koncilskih očetov še vedno mislijo, da sta Katoliška akcija in laični apostolat iznajdba moderne časa in ne čutiljo do njiju nobenih obveznosti. — Osnutek o laikih menda premalo upošteva to, da dva človeka od treh na svetu nista kristjana. Preveč ima pred seboj le dežele, kjer so vsi krščeni.

vsilila francoska revolucija. Takrat je bil nekako na vrhuncu kapitalistični družbeni red, politično življenje pa je vodilo meščanstvo in veleposedniški sloji. Delovno ljudstvo pa je smelo le služiti in živeti po postavah, ki so mu bile močno nenaklonjene.

V to dobo pa že segajo uspešni nastopi delavskih množic, ki so vedno glasneje zahtevale svoje pravice. Že pred prvo svetovno vojno je bila uzakonjena v večini evropskih držav splošna in enaka volilna pravica. S tem je dobilo delovno ljudstvo najmočnejše orožje v obrambo svojih pravic. Državne zakonodaje so morale sprejeti času primerne socialne zakone, kateri so bili obvezni tudi za doslej privilegirane. Prišlo je celo tako daleč, da so v mnogih državah prišli na vlado zastopniki delavstva, ponekod tudi njih najskečajnejši eksponenti. To je bilo zlasti v času med obema svetovnimima vojnima, ko je bilo mnogo držav popolnoma pod vladno levo usmerjenih socialdemokratov, v Rusiji pa so celo prišli na oblast skrajni marksisti. To silno politično preusmerjanje je prišlo najbolj do izraza ob številnih poizkusih socialne revolucije (Ogrska, Španija . . .) in ustvarjanjih raznih ljudskih front (n. pr. Francija). Iz teh političnih bojev se je rodil tudi nacionalni socializem (Nemčija) in fašizem (Italija), ki sta povzročila drugo svetovno vojno, po kateri pa je zopet prišlo do velikih sprememb v politično-družbenem zemljevidu ne le Evrope, temveč celega sveta.

Tako je po drugi svetovni vojni politična karta sveta sicer v velikem delu postala zaznamovana s srpom in kladivom; saj je prišla na šestina človeštva pod komunizem, vendar pa so v svobodnem svetu skoraj povsod prevzele oblast sredinske stranke, med katerimi so najmočnejše krščansko-demokratske.

Po dobrih desetih letih zmerno-sredinskih političnih vlad v območju zapadnega političnega bloka pa opazamo neko utrujenost in naveličanost. Zdi se, da ponekod spet stopa zmernejše levo krilo v ospredje.

Posebno poročilo s koncila

Na koncilu govore o neduhovnikih

V času od 14. do 24. oktobra so imeli škofje, zbrani na koncilu 9 glavnih sej (47. do 55. seja tega cerkv. zboru). Tudi na vseh teh sestankih škofov so razpravljali še vedno v uvedbi samostojne službe diakonov, o zbornem značaju škofovske službe, o pomenu duhovništva, pa tudi laikov v Kristusu v Cerkvi. Obenem pa so bila glasovanja o nekaterih zadevah iz bogoslužja, ki so jih lani odložili.

Družba predstavnikov raznih narodov

Ta zbor koncilskih očetov je res mednarodni. Vsakokrat mašuje kak drug škof. Tokrat je n. pr. maševal nadškof iz Tanganjike v Afriki, drugič španski škof v mozarabskem obredu, tretjič egiptski škof v koptsko-aleksandrijskem obredu, dalje argentinski škof, indonezijski škof, romunski, čilski itd. Knjigo evangelijev pa je vsakokrat postavil na posebno mesto tudi drug škof. Predsedovali so zborovanjem od papeža postavljeni moderatorji po vrstnem redu in vsi vidijo, kako je to res koristno. Glavni koncilski tajnik pa je vsakokrat sporočal razna obvestila in sporočila, n. pr. o smrti kakšnega škofa, o tem, kaj pride na spored, in podobno.

Nekaj zanimivosti

Na pritožbo, da so vzhodni patriarhi nekako zapostavljeni, so odgovorili s tem, da so določili zanje nove prostore in sicer nasproti kardinalov poleg kipa sv. Petra. Papež je odobril, da sme prisostvovati kon-

cilu tudi en predstavnik katoliških laikov vzhodne Cerkve. V debato o škofovski službi je posegel tudi zadrski pomožni škof dr. Marijan Oblak, v debato o laikih pa šibeniški škof Arnerić. Prišlo je do predlogov, naj bi poklicali na koncil tudi predstavnice krščanskega ženstva, saj je pol človeštva ženskega spola.

Sklepi škofov glede bogoslužja

Glede vprašanja o Cerkvi, o škofih in duhovnikih, so obravnavali predvsem doktrinalni, dogmatični vidiki. Praktična vprašanja o vladanju škofij nameravajo obdelati pozneje. Podobno je bilo z vprašanjem diakonata. Debata je šla za tem, da pride do jasnosti, ali naj diakonat v zapadni Cerkvi spet znova vzpostavijo kot samostojno službo.

S področja bogoslužja so se škofje izrekli za to, da smejo škofovske konference odobriti večjo rabo domačega jezika pri podeljevanju zakramentov. Pri posvetitvi škofa bodo odslej lahko vsi navzoči škofje položili roko na novega škofa v teku obreda. Pri blagoslovitvah zakoncev bodo v besedilu prišli tudi možje do izraza, ne le kot doslej žene.

O neduhovnikih

Tretje poglavje osnutka o Cerkvi, o katerem koncil debatira, ima naslov „O božjem ljudstvu“. Prvič se kak koncil bavi z razpravljanjem o sodelovanju laikov v Cerkvi. Cerkve, to je nekaka vesoljna skup-

NEUMOREN V DELU ZA NAROD

Za rahlimi začetki narodnega delovanja na Koroškem, za boječimi poskusi prvih Slovencev pod Gospo Sveto je zrasel veliki Slovenec, ki je neustrašeno in dosledno zagovarjal slovenske narodne pravice in to z živo borbeno besedo in s tiskano črko.

Politik, publicist in organizator Einspieler je bil rojen 1813 v Svečah v Rožu, umrl 1888 v Celovcu. Prvi pouk je dobil od domačega župnika Tomaža Herkenja, ki mu je omogočil nadaljevanje študija v Celovcu, kjer je dovršil licej in bogoslovje. Služboval je v Nemškem Plajbergu, v Sent Juriju na Zilji, Millstattu, Zabnicah in kot pridigar ter spovednik na Višarjah, Althofenu, v Krki, v Nemškem Šmihelu na Gospo-svetem polju in Šmohorju v Ziljski dolini, v St. Juriju v Ziljski dolini, v Lipi nad Vrbo in v Slovenskem Plajbergu, v Bilčovsu ter oktobra 1846 kot kaplan pri mestni župni cerkvi v Celovcu, postal katehet in učitelj slovenščine na realki.

Na njegovo slovensko orientacijo je vplival morebiti že Ahacelj, profesor mu v liceju in v bogoslovju, brezdvomno pa spirtualni Slomšek v bogoslovju in kasneje kaplan Matija Majar. Z Majarjem je vodil politično delo koroških Slovencev, zahteval zedinjenje Slovenije in bil kot tajnik med najagilnejši člani celovškega Slovenskega društva, ki je zastopalo vseslovenski program, vložilo prošnjo za delitev Koroške po narodnosti v dve okrožji in izdalo oklic na koroške Slovence, naj negujejo materinščino. Istočasno je začel publicistično delovati s poročili in članki, v katerih je poročal o narodnostnem življenju koroških Slovencev, raziskoval, koliko odgovarjajo vladne naredbe slovenskim interesom, se zavzemal za uvedbo slovenščine v cerkev, šole in urade, torej za enakopravnost, ki jo je definiral z zahtevo: „Dajte Slovencem v slovenskih krajih ravno tisto in v ravno tiste meri, kar Nemci in Lahi v svojih okrogih imajo.“

Vsem narodom enakopravnost

Dokazoval je zakonitost slovenskih zahtev in oporekal trditvi, da je Koroška nemška dežela, sklicujoč se na številčno razmerje, na zgodovino in slovenska krajevna imena. Izvajanja je naslanjal na statistično gradivo in na gospodarske potrebe ter zemljepisno lego Avstrije, Koroške in Slovencev, ki kažejo pot na jugovzhod, vsled česar mora biti avstrijska politika slovenska (Slovani so težišče Avstrije), tako da si pridobi simpatije južnih Slovanov. Zagovarjal je zvezo slovenskih pokrajin s Hrvaško, ker nam kaže „narava, korist, jezik in Cerkev“ proti jugovzhodu; dokazoval upravičenost zedinjene Slovenije, uvedbo slovenščine v šole in urade ter zahteve, da se Slovenija z nemško zvezo ne zedini. Nastopil je proti zvezi Avstrije z Nemčijo, ker je Nemcem le iz političnih, materialnih in socialnih ozirov do Avstrije. Bil je proti združitvi Tržaškega, Kranjske in Koroške s Štajersko, nastopil proti ukazu ministrstva o samostojnosti Koroške in zahteval, da se izvrši člen ustave in se ustanovi ilirsko kraljestvo, ki je potrebno Avstriji in Slovincem, katerim preti z raztrganjem Ilirije velika nevarnost glede omike in narodnosti; razcepljena Ilirija bi tudi povečala deželne stroške. S Palackym je bil uverjen o potrebi obstoja Avstrije, ki naj bo samostojna, ustavna in federativna kraljevina, kjer bo vsem narodom zagotovljena enakopravnost. Razpravljal je o šolskih, sodnijskih in cerkvenih potrebah Slovencev, se zavzemal zlasti za izobrazbo učiteljstva, poudarjal potrebo enega „šolskega svetovavstva“ za vse slovenske dežele, učiteljskih skupščin, na katerih naj bi razpravljali o stanovskih in šolskih zadevah, med katerimi naštevajo predvsem one, ki se tičejo slovenskega šolstva, razmerja slovenskega in nemškega pouka, kmetijskega pouka in gmotnega stanja učiteljstva; za izobrazbo ljudstva, ki je možna le na podlagi materinščine, naj se snujejo ljudske knjižnice. Ponovno je apeliral na Ljubljano, naj stopi s slovenskimi zahtevami na dan, in podajal nasvete, kako bi uresničili Slovenci svoje cilje: zahteval je slovensko zastopništvo pri ministrstvu in dobro urejeno novinarstvo. Glede književnega jezika je bil prvotno nazorov Matija Majarja in zahteval približanje ilirskemu podnarečju po Majarjevih pravih.

Za izobrazbo v materinščini

Ko je z nastopom Bachovega absolutizma prenehalo politično delovanje, se je

lotil organizatornega dela na prosvetnem, šolskem in cerkvenem polju, se oklenil Janežičeve Slovenske Bčele, kjer je objavil spis Omika in izobraženje Slovencev, v katerem je dokazoval potrebo izobrazbe za blagostanje in politično udejstvovanje naroda, začrtal smernice šolstvu, ki naj sloni na materinščini, podal v pretres učni načrt za pripravnice ter priporočil uvedbo tržaških šolskih knjig. Za izboljšanje šolstva je nujna ureditev gmotnega položaja učiteljev, njih gmotna neodvisnost od občanarjev, ločitev cerkveniške službe od učiteljske, višja izobrazba, ki naj se ozira tudi

Prof. Andrej Einspieler
(1813 — 1888)

na potrebe kmetov po kmetijskem pouku in ustanovitve knjižnic in bralnih društev. Leta 1851 je udeležil Slomškovo idejo, ki je hotel že 1845 ustanoviti društvo za izdajanje knjig, a ni dobil od vlade dovoljenja, nakar je zadeva mirovala. Leta 1852 je stopila Mohorjeva družba pod Einspielerjevim predstvom v življenje, a se ni mogla prav razviti ter je zlasti od 1855 nazadovala, nakar sta jo Einspieler in Janežič preselila 1859 po češkem Dedictvi svatojanskem v bratovščino, ki se je organizirala po župnijah, znižala udnino, in določila ustanoviti glavnicu ter zahtevala od pisateljev pravično slovenščino. Družbi je bil Einspieler podpredsednik in blagajnik do smrti, zbiral in spodbujal je pisatelje, se trudil ustanoviti družbeno tiskarno, ki je bila 1871 dovoljena, in jo nadzoroval.

Einspieler publicist

V ustavni dobi je pričel izdajati revijo „Stimmen aus Innerösterreich“ (1861-63, od marca 1863 dnevnik), ki jim je določil obseg in vsebino; uvodnike o didaktičnih, narodnostnih, socialnih in administrativnih vprašanjih s posebnim ozirom na slovenske pokrajine.

S „Stimmen“ je ustanovil prvo revijo, ki je zastopala v avstrijski javnosti slovenske interese. Trdil je, da Avstrija lahko obstoji samo, če je vsem narodom pravična, — zastopal zgodovinsko načelo Notranje Avstrije, razpravljal o najrazličnejših političnih, gospodarskih, upravnih in ustavnih problemih, o proračunih, davkih, davčni reformi, zakonskih načrtih, dokazoval škodljivost centralizma, ki mu je po izvoru sumljiv, ker izhaja iz poganstva, absolutizma in despotizma, slabi državo, ker jo podpira zgolj uradništvo, obsodil državo, ker je za vsako pomanjkljivost odgovorna le vlada, ter je najdražja uprava; centralizem je istoveten z zatiranjem narodov, varuštvo nad državljani, nazadnjaštvom in gmotnim ubožstvom, federalizem pa daje enakopravnost narodov, svobodo državljanov, naprednost in gmotno blaginjo. Raziskoval je delokrog vseh upravnih enot, zahteval avtonomijo občin, ki naj se sestavijo le v majhnem obsegu, ker je to edina pot, da se pridobi ljudstvo za politično udejstvovanje, zahteval splošno in enako volivno pravico, svobodno cerkev v svobodni državi ter bil uverjen, da bo le ono znanstvo preosnovalo svet, rešilo socialno vprašanje in prineslo pravo svobodo, ki korenini v katolicizmu, vsled česar morajo biti osnovane tudi druge in strokovna društva na krščanski podlagi. Zraven „Stimmen aus Innerösterreich“ je izdal še druge nemške liste. Leta 1865 je ustanovil „Slovenca“ (urednik J. E. Božič, prenehal 1867, ker so Nemci ustrašovali tiskarja), da bi v slovenskem duhu obdeloval politična vprašanja, poučeval Slovence o političnih stvarih, razširil

in utrdil slovensko zavest in da bi med njimi ohranil katoliškega duha. Z njim je zadostil nujni potrebi, ker Bleiweisove Novice niso več zadostale, in zbral večino slovenskih politikov in publicistov (Levstik, Raič, Turner, Trstenjak, Sernec, Vošnjak, Domicelj), ki so kritično obravnavali vsa kulturna in politična vprašanja one dobe; z liberalnostjo in brezobzirno odkritosrčnostjo, zlasti z Levstikovim bojem proti ljubljanskim prvakom, se je Einspieler zameril njim in celo Štajercem ter celovškemu škofu, ki mu je pretil, da bo njemu vzel službo in Božiču ustavil penzijo. Einspieler je vnovič zagovarjal federalizem, enakopravnost, pozival slovenske deželne poslance, naj se poganjajo za volivne okraje na podlagi narodnosti in za županije, ki naj prevzemajo prvo stopnjo vse politične in sodne uprave.

Einspieler — politik

Leta 1865 se je udeležil Einspieler Slomškove slavnosti v Mariboru in sestanka slovenskih politikov (25. septembra), na katerem je predložil notranjeavstrijsko deželno skupino, Kranjsko, Koroško, Štajersko in Primorsko, ker bi v napoleonovski Iliriji ne bilo štajerskih Slovencev, objavil sklenjeni „Mariborski program“, ki ga je odsej tudi zagovarjal, a po vojni poudarjal potrebo novega shoda, na katerem naj bi se določile smernice slovenski politiki, ker je z izgubljenjo vojno Avstrija prosta italijanskih in nemških spon ter mora po sili postati Slovanom pravična. Načel je sam to vprašanje v „Slovenca“, in začrtal kot temelje narodnosti: slovenščina v vseh šolah in uradih, samouprava v upravnimi organizmi soseske, občine, župnije in dežele, ravnopravnost, ki se da izvesti le z združitvijo vseh dežel, po katerih prebivajo Slovenci, v eno deželno skupino, ki naj bi obsegala ali celo Notranjo Avstrijo ali še boljše Ilirsko kraljestvo z južnim Štajerskim; terja svobodno cerkev v svobodni državi, zakon

Lev Detela:

Beseda o novi reviji

Kot je že bilo deloma objavljeno zlasti v tržaškem tisku in radiu, bo sredi decembra izšla v Trstu prva številka nove slovenske kulturne revije MOST. Revija bo izhajala štirikrat na leto v zvezkih prikupne oblike. Prva številka je namenjena prvemu tromesečju leta 1964.

Revija MOST bo predvsem slovenska zamejska revija, ki bo rasla prav iz domačih slovenskih tal Tržaške, Goriške in tudi Koroške, saj bodo v njej sodelovali tudi koroški pisatelji in javni delavci. Ne bo pa to revija z lokalnim pomenom, saj bo prelepe lokoške naše zemlje povezovala s svetom in domovino. To bo revija, ki bo skušala slovensko zamejsko življenje gledati s kritičnimi očmi, a ga tudi usmerjati k večji veljavi in k večjemu priznanju s strani najširše javnosti.

Čeprav bo revija skušala stopati po sodobnih poteh, bo uredniški odbor vendarle gledal, da bo dostopna širokim plastem našega naroda, ki ga bo morala vsebina revije vsestransko bogatiti in vzpodbujati,

za zaščito narodnosti, znižanje davčnih bremen, upravnih stroškov in armade. Da bi se ljudstvo političnih pravic in dolžnosti zavedalo ter se intenzivneje udeležilo političnega življenja, je objavil Politični katekizem. S prenehanjem „Slovenca“ je izgubila skupina slovenskih politikov, ki je stala v več ali manj odkriti opoziciji proti Bleiweisu, svoje glasilo, javnost pa forum, kjer so se razpravljala politična in kulturna vprašanja iz naprednejšega in širšega vidika nego v „Novicah“. Einspieler je zastopal v svojih listih tudi interese cerkve, ki naj uživa popolno svobodo, se ne sme podrediti državnim oblastem, temveč deluje ločena od nje. V katoliški cerkvi naj se ustvari inteligentna liberalna stranka, ki bo onemogočila z moralno silo politično nazadnjaštvo, ki ne bo šla niti z nemškim katolicizmom, niti s protestantizmom, ki se bo borila proti reakcionarjem, ki spravijo z zastarelimi nazori cerkev ob ugled, uničijo njeno moč in so morebiti nevede sovražniki Cerkve; bil je zastopnik liberalnega katolicizma. Zagovarjal je potrebo, da vpliva duhovščina na šole in javno življenje. Za širjenje politične in narodne zavednosti koroških Slovencev je ustanovil Einspieler 1882 list „Mir“ z geslom: Vsakemu svoje.

V koroškem deželnem zboru je zastopal Einspieler kot deželni poslanec kmečke občine velikovškega okraja. Kasneje je bil izvoljen v celovški mestni odbor. Ker je bil dolgo edini zastopnik Slovencev v deželnem zboru, se je razbilo vse njegovo prizadevanje, da pribori koroškim Slovincem kakve pravice, ob nasprotovanju nemške večine. Einspielerjev položaj je bil v deželnem zboru tem težji, ker so mu nasprotovali tudi poslanci slovenskega rodu. a nemško orientirani.

Ogromno je torej delo, ki ga je vršil Andrej Einspieler na vseh področjih javnega življenja. Naj bo vzor vsem, ki jim je materina beseda sveta. Posnemajmo ga ter postavimo vse svoje sile za narod slovenski!

Čilski kardinal časnikarjem

Časnikarjem je povedal čilski kardinal Henriques na eni izmed tiskovnih konferenc ob sedanjem zasedanju koncila v Rimu naslednje misli:

„Moderni človek je često prikazan na izmalichen način. Če trpi, je njegovo trpljenje brez koristi, če pa postane astronaut, postane „bog“. Če se bavi s politiko, je streh, če se bori za socialne reforme, je anarhist. Govorim vam kot škof latinske Amerike in prihajam iz dežele, ki hoče v težki uri povzeti in urediti človečansko panoramo bližnje bodočnosti. Mnogi izmed vas so že pisali o latinskoameriški revoluciji, ki je na pohodu. Gre za dejstvo: Človek v latinski Ameriki se je zbudil, pogledal okoli sebe in znal dojeti nove možnosti. Zato se sedaj z vsem pogumom spravlja na preureditev človeškega sožitja z reformo struktur. In vendar je tak moj nemirni sorojak, ki ga nekateri izmed vas imenujejo revolucionarja, v mejah analogije lep primer za današnjega človeka sploh.“

„Gre za človeka,“ tako je nadaljeval kardinal, „ki je prispel do jasne zavesti svojega dostojanstva človeške osebe. Gre za

človeka, ki je zaprepaden spričo sedanjih nečloveških eksplozij, v glavnem spričo silnega porasta števila ljudi. Za človeka, ki išče preureditev vsega svojega socialnega življenja. Ta človek, ki ga imenujejo revolucionarja, ni bandit ne anarhist. Je človek poln mladosti, ki ne neha znova pričeti, ki veruje v življenje in čuti, da ima svojo usodo: je sin upanja. Nemir današnjih dni je izraz upanja, izraz tiste kreposti, ki je lastna mladosti duha, ki uči boriti se z optimizmom in drzno nastopiti proti vsem nasprotnim okoliščinam. To upanje pa mora oplajati luč resnice in toplina ljubezni,“ je nadaljeval čilski kardinal.

„Človeštvo danes potrebuje misijonarje resnice in ljubezni. Potrebuje nesebičnih služiteljev z veliko inteligenco in s plemenitim srcem, ki bodo pokazali človeštvu brez dolgočasnih pridig s simpatično stovitnostjo, da morajo biti vse reforme izvedene po človeku in za človeka. To se pravi, da mora imeti delovanje upanja vedno duhovne kulturne in verske dimenzije. Med takimi misijonarji resnice in ljubezni morate biti predvsem vi, časnikarji...“

+ Župnik Ignacij Zupan

Smrt je zopet posegla v vrste naših duhovnikov. Letos se je neusmiljeno vrgla prav na duhovnike, saj jih je že 21 iztrgala iz vinograda Gospodovega v krški škofiji.

Rajni župnik v Žvabeku pri Pliberku g. Ignacij Zupan je sicer zadnje leto že bolehal, prav na sveti večer so ga prepeljali v bolnišnico, počasi pa se je popravil, da je zopet opravljal dušno pastirstvo. Dne 25. oktobra t. l. pa je šel zopet na zdravljenje — zadela ga je namreč delna kap — k elizabetinkam v Celovec, kjer je hitro dogorela njegova življenjska sveča in 6. novembra ugasnila. Zvesti služabnik Gospodov je odšel po zaslužen plačilo, žvabeška župnija pa je zajokala ob nenadni izgubi farnega duhovnega očeta. Umrl je v 74. letu starosti; čez dve leti bi praznoval zlato mašo.

Rojen je bil 31. julija 1890 na Gorenjskem v Lešah, sredi poti med Tržičem in Marijo Pomagaj na Brezjah. Ker je na Koroškem zelo primanjkovalo duhovnikov, je šel l. 1912 v celovško semenišče in bil med vojno (l. 1915) posvečen. Od l. 1916 do l. 1919 je bil kaplan pri Devici Mariji v Prevaljah, od l. 1919 do l. 1922 pa v Smihelu. Povsod je svoje mladostne sile porabil kot goreč in delaven dušni pastir. Nekaj let je bil provizor v St. Juriju na Vinogradih, nato pa je postal župnik na Obirskem.

Tej župniji je žrtvoval večino duhovniških let, 30 let je vztrajal v tej gorski župniji pod Obirjem in hodil v tedaj komaj stopne Korte. Na Obirskem je bil tedaj edini slučaj v Avstriji, da je bil župnik obenem tudi od države priznan in nastavljen učitelj in imel šolo v župnišču, ker seveda druge šole ni bilo. Bil je torej zadnji župnik-učitelj v Avstriji. Med drugo svetovno vojno je bil zaprt in nasilno izgnan tudi on, kot skoro vsi slovenski duhovniki, iz župnije in je bil kaplan v St. Leonhardu v Laubski dolini.

Ko ga je pa starost mučila, je l. 1951 odšel bolj v dolino v Žvabek. Zaradi pomanjkanja duhovnikov ni mogel v pokoj, za kar je škofa zaprosil ob zadnji birmi, ampak je do konca opravljal težko službo, dokler ni popolnoma izčrpan omahnil.

Iz Gorenjske je blagi pokojnik prinesel gorenjski značaj: na zunaj je zgledal bolj trda grča, toda imel je zlato srce in bil odkrit značaj, mož, v katerem ni bilo zvižaje. Bil je osebno zelo skromen, preprost in ponižen, kot župnik pa vesten.

Že kot otrok je rad hodil k Mariji v sosednje Brezje, tam se je vnel v ljubezni do Marije in bil vse življenje njen velik častilec. Prvo njegovo službeno mesto je bilo pri Mariji Devici v Prevaljah, z Obirskega je hodil na vse Marijine praznike k Mariji v Trnju pri Železni Kapli in tam spovedoval in pridigal. Kot žvabeški župnik pa je imel Marijino romarsko cerkev Sveto mesto, za katero je zelo skrbel, ne le, da je bila cerkev vsa prenovljena, ampak da so bili Marijini prazniki tam vedno lepi in je bila Marija z romarji zadovoljna.

Bil je tudi dober gospodar. Kot kmečki sin je tudi sam rad opravljal kmečka dela in imel zato srce za kmečki stan in je bil izkušen, praktičen svetovalec. Kljub svoji starosti ni miroval, vedno je gradil in popravljaj. V Žvabeku je zgradil lep Farni dom, prenovil župnijsko cerkev, prenovil cerkev na Svetem mestu in podružnico sv. Jurija. Še letos je prenovil streho župnišča in zadnje čase mislil na prenovitev cerkve pri Sv. Luciji.

Bil je izkušen čebelar, saj je gojil čebele 40 let; to je bilo njegovo osebno razvedrilo. Zato je še letos poleti obiskal prijatelja še iz smihelskih kaplanskih let, znanega čebelarja Biceljnovega očeta. Tri mesece nato je bil pri njegovem pogrebu v Smihelu, kjer je še molil za tistega, ki bo izmed navzočih prvi umrl... In prvi je bil prav on!

Pogreb je bil v Žvabeku na soboto, Marijin dan, 9. novembra, prav veličasten. Velikanska udeležba vernikov in 44 duhovnikov sobratov je dokaz, kako je bil rajni gospod priljubljen. Pogreba so se udeležili tudi financarji iz Žvabeka in orožniki iz Suhe. Pogrebne obrede je vodil mil. g. kanonik Aleš Zechner, sam žvabeški rojak, ob asistenci g. kanonika, stolnega župnika preč. g. Fellnerja, g. pliberskega dekana Krista Srienca in dobrovskega dekana mil. g. prošta Valentina Brandstätterja in drugih sobratov. V pridigi med pogrebno mašo ga je mil. g. kanonik Zechner pokazal kot gorečega dušnega pastirja in ga primerjal s pokojnim papežem Janezom XXIII., ki je bil predvsem dušni pastir, pa tudi v potr-

Pri nas na Koroškem

pežljivem prenašanju bolezni in umiranju mu je bil podoben. Farani naj mu bodo hvaležni tako, da veliko molijo za duhovniške poklice, ki jih tako primanjkuje.

Ob odprtem grobu se je poslovil od njega g. dekan Srienec v imenu dekanijske duhovščine in se mu zahvalil za zvesto službo, dalje g. celovški stolni župnik Fellner kot njegov predstojnik med vojno v St. Leonhardu in je še posebej pohvalil njegovo dobro srce; v imenu šole se mu je zahvalil za lepo sodelovanje v šoli pri vzgoji otrok ravnatelj ljudske šole v Žvabeku g. Rapp, v imenu obirskih faranov g. župnik Tomaž Holmar, njegov naslednik na Obirskem, in v imenu občine suški župan.

V cerkvi in ob pogrebu je pel prav lepo domači cerkveni zbor pod vodstvom organista g. Lipeja Lutnika.

Naj bo Veliki duhovnik Kristus svojemu dobremu duhovniku po Srcu Jezusovem veliko plačilo, večni mir, večna luč in večna sreča!

Ob tej žalosti pa moramo žalibog omeniti še nekaj zelo žalostnega — to, kar je faranom nerazumljivo in jih navdaja z ogorčenjem, sramom in žalostjo. V soboto, 9. novembra, torej na dan pogreba farnega dušnega pastirja, je bil zvečer v tej župniji ples, „Jägerball“. To pomeni veselje, zabava, ples, pijača... Smrt je žalost, je izguba, za vsakega, smrt domačega župnika še posebej. Ni treba tukaj krščanskega mišljenja, ampak vsaj splošno človeškega, nekaj pietete, nekaj čuta s sočlovekom, naj bo kdorkoli. V Žvabeku so tri dni prej vedeli, da je umrl župnik in kdaj bo pogreb, a so vključ temu imeli ples.

Tu ne gre za pravico, ampak za pravi človeški čut, „takt“, ki ga imajo tudi pogani, tu gre za osnovno kulturo, tu gre za socialni čut, da smo vsi navezani eden na drugega. In tu gre za spoštovanje vsaj pred smrtjo, kateri nihče ne uide. Sicer bo pa vsak nekoč prišel na vrsto in to je največja pravica!

Ob 150-letnici rojstva prof. Andreja Einspielerja

V nedeljo, dne 17. novembra 1963, ob 2. uri popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu

S P O R E D :

1. Förster—Groebming: „V hribih se dela dan“

Izjava tamburaški zbor iz Sveč in št. Janža pod vodstvom Hanzija Gabriela

2. Pozdrav predsednika Krščanske kulturne zveze

Prof. dr. Pavle Zablatnik

3. „Prisega Rožanke“

Deklamira Zalka Inzko

4. Pavle Kernjak: „Rož, Podjuna, Zila“

Jurij Fleišman: „V gorenjsko oziram se skalnato stran“

Stanko Premrl: „Prijatli, obrodile“

Izjava mešani zbor Zveze pevskih društev pod vodstvom Tomaža Holmarja

5. Slavnostni govor

Prof. dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev

6. Mirko Filej: „Kaj pa ti fantič“

Vinko Vodopivec: „Sijaj, sijaj, lunica“

Vinko Vodopivec: „Ptičja svatba“

Marko Bajuk: „Vsi so prihajali“

Vinko Vodopivec: „Belokranjska balada“

Vasilij Mirk: „Kolo“

Fran Venturini: „Zdravica“

Solist Zdravko Klanjšček

Izjava Zbor Slovenskega katoliškega prosvetnega društva „Lojze Bratuž“ iz Gorice pod vodstvom prof. Iva Bolčina

7. Simon Gregorčič: „Ob zlati maši Andreja Einspielerja“

Deklamira učiteljščnik Valter Lukan

8. France Cigan: „Venček slovenskih narodnih“

D. Hruza: „Savski valovi“

Izjava tamburaški zbor iz Sveč in št. Janža pod vodstvom Hanzija Gabriela

9. Stanko Premrl: „Slovenec sem“

Narodna — France Cigan: „Ko dan se zaznava“

Stanko Premrl: „Dro, bratje“

Izjava mešani zbor dijakov in dijakov Mohorjevih dijaških domov pod vodstvom prof. dr. Franceta Cigana

Scenerija: Člani Koroške dijaške zveze

PEČNICA

(Novega župnika imamo)

Po tako nenadni smrti našega g. župnika Mihaela Barbiča je bila naša župnija v oskrbi naše sosedne župnije St. Jakob v Rožu.

Sedaj pa smo le dobili rednega dušnega pastirja — č. g. Markica, ki je bil za kaplana v St. Jakobu. Zelo smo se razveselili in smo ga sprejeli z odprtim srcem. Upamo, da se bo tudi č. g. Markic počutil med nami kot domač.

Kmalu po prihodu je vso župnijo obhodil od hiše do hiše in se tako spoznal z nami. Upamo, da bo ostal dolgo pri nas; mi pa se bomo prizadevali, da ga bomo prav ubogali.

(Smrtna kosa)

Pred tremi tedni je umrl vsled visoke starosti naš dobri faran Mihael Koren, pd. Križnik v Malencah, v visoki starosti 92 let.

Bil je vzoren gospodar in tudi veren katoličan. Ni še dolgo od tega, ko je hodil peš še vsako nedeljo v eno uro oddaljeno Pečnico, k službi božji. Bil je tudi ustanovitelj naše domače posojilnice. Če smo trkali ob popraviljanju farne ali podružne cerkve v Sp. Borovljah na njegove duri, je imel zmeraj odprte roke. Bil je tudi zvest svoji domači govorici, katero je vdano ljubil.

Njegov pogreb je pokazal, kako je bil

povsod priljubljen. Č. g. Markic se je v iskrenih besedah poslovil od rajnega.

Naj počiva v miru v svoji domači zemlji, katero je tako iskreno ljubil do zadnjega diha! Zelo prizadetim sorodnikom izreka-mo iskreno sožalje.

SVEČE — KAJŽE

(Zlata poroka)

Na petdeset let skupnega življenja gledata Johan in Lucija Kikel iz Kajž. Dne 26. oktobra sta praznovala zlato poroko.

Vzgojila sta pet sinov, ki so prišli z veseljem in hvaležnostjo čestitat svojim dobrim staršem. Najstarejši Hanzej je pri njih doma, drugi sin Jožef je ugleden trgovec barv v Celovcu, Rudolf je poročen v Svečah in dela na žagi na Bistrici. Tudi Franc, ki je bil prej naš pek, dela na žagi, enako Hubert, najmlajši.

Vse odlikuje izredna delavnost in šegavost. Pa še nekaj, Kikelnovi sinovi in njih družine nikoli ne zamude nedeljske maše. Kikelnova oče in mati z zadoščenjem lahko gledata na svojo dolgo, včasih izredno težko življenjsko pot. Oče, kljub temu, da že dobiva rento, še zmeraj najde delo. Nikoli ne miruje. To so menda podedovali tudi njegovi sinovi.

Bog daj, da bi Kikelnova oče in mati dočakala visoko, zdravo starost v svoji obnovljeni hiši med rožami. Zvestima bralcema „Našega tednika-Kronike“ k jubileju čestita tudi naše uredništvo!

PODKRAJ pri PLIBERKU (Poroka)

Ne vem, če smo se že kdaj oglasili v „Kroniki“ ali sploh v kakšnem listu. Bili smo pač preskromni, da bi se pisalo o nas in naših doživljajih. Pot smo imeli tako slabo, da bi si noge polomil, če si šel peš; če pa z avtom, je pa pokalo, kot da bi vojna izbruhnila.

Potemtakem skoraj nismo smeli upati, da bi prišli bolj v javnost. Sedaj pa, ko imamo cesto, da je veselje, se pa že lahko nekoliko ogledamo po svetu.

A kakor je ta cesta v gospodarskem oziru velikega pomena, pa le ima tudi neko „senčno“ stran. Tako si mislim, da bi si po stari slabi poti mogoče le ne upali Breznikova mama z lepim avtom po nevesto h Kanaufu. Vsi smo bili zelo žalostni, ko smo jemali slovo od naše Hančke, posebno pa še starši in brata. Atej se je na glas jokala in mama pa je tožila, da kar ne more nazaj na prazen dom.

Ni torej čuda, ko je bila tako priljubljena v domači družini, da tudi njen bodoči mož ni popustil in je tako dolgo hodil snubit, da jo je odpeljal.

Lahko si mislimo, kako je bilo staršem pri srcu, saj je bila zadnja, torej najmlajša — sedma, ki je z vencem na glavi vzela slovo od rojstne hiše. Pa tudi za nevesto ni bilo lahko, kajti ljubezen do staršev jo je trdno priklepala na dom. A zmagala je ljubezen do ženina in se je poslovila od doma. Toda trdno smo prepričani, da si bo tudi v novem domu kaj kmalu pridobila vsa srca s svojim mirnim in dobrohotnim značajem.

Obilo sreče in blagoslova Vama želimo vsi znanci in prijatelji, draga novoporočenca, na vajini skupni življenjski poti, da bi bila nov steber krepkemu, mlademu rodu, da povsem ne izumrje naša kmečka in narodna zavest! — Staršem pa želimo, da bi v nadomestilo kmalu dobili mlado pomoč v hišo, da si bodo brez skrbi odpočili od svojega dolgoletnega dela in skrbi.

SVEČE (Regulacija potoka)

Sredi meseca septembra so začeli z regulacijo sveškega rova. Ob nalivih zelo naraste in preplavi cesto in celo vdere v hiše, ki so ob cesti. Struga je bila čisto plitva in ni mogla požreti vse vode. Ob hudem, nenadnem dežju je hudournik povzročil tudi škodo.

Celih deset let je trajalo od prvega merjenja in prvih načrtov. Lani je bil odobren denar za izpeljavo načrtov. Sedaj bo voda tekla po 1.40 m globoki in močno betonirani strugi. Dela vrši domače podjetje Hans Taupitsch. Pridni delavci in ugodno vreme omogočajo, da dela naglo napredujejo. Ko bo urejen potok, se bodo lotili tudi prepotrebne ceste skozi vas, ki je znana kot ena najslabših na spodnjem Koroškem.

(Poroki)

Sredi meseca oktobra, letos izredno lepega, sta dva para sklenila zvezo za življenje. Naša ugledna in podjetna trgovka gđ. Melanija Zerzer in g. Celestin Beguš sta v lepo restavrirani cerkvi sv. Ruperta na Mačah sklenila zakonsko zvezo. Naj božji blagoslov, sreča in zadovoljstvo spremljajo njun zakon!

V farni cerkvi v Svečah pa sta si obljubila zvestobo Žihrov Herman Malle in Mici Wrulich, šivilja, oba z Mač. Bog blagoslavljal mladi par!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

SOBOTA, 16. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Na dom obujaš mi spomin... (Vovbre) — NEDELJA, 17. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 18. 11.: 14. 15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Kar po domače. — 10 minut za športnike. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 19. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Poje moški zbor SPD „Zanja“ iz Zelenke Kaple. — Iz ljudstva za ljudstvo: Ana Paulič iz Zelenke Kaple. (3.) — SREDA, 20. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 21. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Solistična glasba. — S knjižne police. — PETEK, 22. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Popevke za mlade ljudi. — SOBOTA, 23. 11.: Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 24. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

KROMPIR

Svetovna organizacija za prehrano FAO, s sedežem v Rimu, si je naredila nalogo med drugim storiti vse, da se omeji glad, ki še vlada po mnogih predelih sveta. O tem je dal pojasnila članek o „gladu“, katerega smo priobčili v našem listu pred nedavnim časom.

V zvezi z akcijo proti gladi, je zgoraj omenjena organizacija izdala tudi študijo o krompirju, ker predstavlja posebno danes v mnogih deželah važen del človeške prehrane. Iz študije smo povzeli nekaj važnejših podatkov, ki bodo naše bralce zanimali, saj je krompir zelo važen tudi za naše koroško poljedelsko gospodarstvo.

Krompir so prinesli v Evropo najbrž Španci iz Južne Amerike okoli leta 1550. Iz Španije se je rastlina razširila najprej po Italiji in kasneje v Franciji in na Angleškem. To je najbolj verjetna verzija glede izvora krompirja. Nemci, ki so kakor znano, veliki potrošniki krompirja, pa so postavili v mestecu Ofenburg, blizu Baden-Badenu spomenik, na katerem je zapisano: „Sir Francis Drake je prinesel krompir v Evropo v letu Gospodovem 1580“. Vendar pa v zgodovini ni potrjeno, da bi Sir Drake napravil to potovanje v Evropo, potem ko je obkrožil svet leta 1578. V Severni Ameriki so prinesli krompir angleški kolonisti iz Virginije in iz Caroline in tudi irski naseljenci v Londonberry (New Hampshire) so v letu 1719 gojili tamkaj krompir, katerega so prinesli iz Irske, tedaj iz Evrope.

Dolgo časa je bilo pridelovanje krompirja omejeno na Evropo in Severno Ameriko; sedaj pa se je pridelovanje razširilo tudi na druge dele sveta kakor po Afriki, v Aziji — odkoder krompir pravzaprav izhaja — in po latinski Ameriki. Dandanes pridelava Evropa sama 3/4 velotne količine krompirjevega pridelka na celem svetu.

Po statistikah organizacije FAO so na svetu največji potrošniki krompirja Irci in Nemci. 10 odst. od celokupne množine kalorij, ki so človeku potrebne, da Nemcem v njihovi prehrani krompir. Isto velja približno za Irce. Močni potrošniki krompirja so tudi Angleži, katerim da krompir 6 odst. kalorij. Argentinci (4 odst.) in pa Amerikanci v Združenih državah (3 odst.). V Libiji je zastopan krompir z 1,54 odst. kalorij, v Egiptu z 0,5 odst. in v Indiji z 0,3 odst. Za Irce je bil krompir že zmiraj najvažnejša prehrana in tako se ni čuditi, če je leta 1854, ko je nekaj bolezen uničila krompirjeve nasade, izbruhnil strašen glad. Mnogo tisočev je umrlo vsled gladi in še več tisočev pa se je vsled tega izselilo v Ameriko. Zadnja statistika iz leta 1959-60 kar kaže, da se je na svetu pridelalo 276 milijonov ton krompirja. V primeri za deset let nazaj se je produkcija zvišala za 14 odst., vendar se je ugotovilo, da se je uživanje

krompirja kot človeška hrana znižalo, pač pa se je uporaba krompirja kot živilske krma in za druge svrhe precej povišala.

Od zgorajšnje množine krompirja je Evropa pridelala 133 milijonov ton. Od posameznih evropskih držav prednjači Poljska z 35,7 milijoni ton, Zahodna Nemčija z 22,557 milijoni ton, Vzhodna Nemčija z 12,5 milijoni ton, Angleška s 7 milijoni ton in Češka s 6,334 milijoni ton. Na bližnjem Vzhodu se je v zadnjih desetih letih prihodek krompirja podvojil in je znašal 2,160 milijonov ton.

Zelo važno je pri krompirju vprašanje redilnosti. Kar se tiče sestave krompirja, vsebuje 12—20 odst. škroba in krompir srednje velikosti v teži 100 gr. vsebuje samo 70 kalorij, tedaj manj kakor krožnik rezancev ali odrezek torte ali pa kosček belega kruha. 100 gr. žitnega pridelka ali zelenjave vsebuje 360 kalorij; 100 gr sladkorja vsebuje 400 kalorij in 100 gr masti

vsebuje 90 kalorij. Česar ima krompir največ, je voda 75—80 odst. Krompir še vsebuje druge hranljive snovi, vendar v zelo majhnih količinah, kakor proteine, železo in vitamin C, katere snovi pa pridejo v poštev le, če se zaužije velike količine krompirja, to kar se zgodi pri Ircih in Nemcih, kjer pride dnevno na osebo okoli 400 gr krompirja, tedaj štirje krompirji srednje velikosti na osebo. Glede hranilne vrednosti krompir tedaj ne uživa preveč dobrega slovesa. Prednost krompirja leži predvsem v tem, da se lahko prideluje, shranjuje in da se lahko zauživa po enostavni kuhi in da se da iz njega napraviti na stotine jedi, ki so zelo različna po narodi in deželah. Čeravno ne preveč hranljiv, vendar pride krompir vsled svojih drugih kakovosti pri pobijanju gladi zelo v poštev.

V zadnjem času so posebno v Italiji začeli gojiti krompir, kjer so se zdravniki postavili na drugo stališče, kakor FAO, češ, da je krompir zelo hranilen in lahko prebavljiv in zato zelo priporočljiv kot hrana.

Kdo ima prav? Kaj porečejo naši poljedelski strokovnjaki?

Za naše gospodinje

KAKO PEREMO

Pranje zahteva naslednje priprave: Kadar namakamo perilo, dobro pazimo, da ni kje kakšna igla, s katero bi se vbdle, oziroma, zaradi katere bi nastali na perilu rjasti madeži. Blazine dobro spraskamo, da odstranimo ves prah in male kosmiče perja. Ko je perje mokro, je to delo zelo otežkočeno. Ko namakamo, pazimo tudi, da ni vmes kakšna barvasta nitka, ki se pri namakanju razmoči in pušča madeže.

Že pred namakanjem oddelimo belo perilo od pisanega, ki ga peremo posebej. Belo perilo namočimo v mlačno vodo, ki jo zmehčamo s praškom za namakanje. Na 30 litrov vode 1 zavitek praška. Prašek raztopimo posebej v manjši posodi, dobro premešamo in ulijemo na perilo. Čez 24 ur perilo dobro zmencamo, namilimo, da raztopimo vso umazanijo, nato pa speremo, ponovno namilimo in damo v kotel za kuhanje v mrzlo vodo. Tej dodamo pralnega praška — po navodilu — in kuhamo 15 do 20 minut. Kuhanega perila nikoli ne puščamo v lugu, temveč ga zložimo v drugo posodo in polijemo čisto vročo vodo, iz katere ga ovijemo še, ko je topla, nato pa speremo. Tako oprano perilo bo belo in čisto. Med kuhanjem ga večkrat premešamo, da se ne pripali.

Če uporabljamo za pranje bencin, napravimo raztopino: 25 litrov vode, 4 žlice bencina, 10 dkg pralnega praška in 10 dkg zrezanega mila. Bencin vlijemo v mrzlo vodo, da preprečimo nevarnost ognja; namočimo pa perilo 48 ur prej.

PRIPRAVIMO ROKAVICE

Rokavice nosimo, kolikor niso zgolj zahteva mode, po navadi zato, da se z njimi obvarujemo mraza ali nesnage. Ne kupujmo takih, ki nam ovirajo kožno izhlapevanje, marveč izberimo tiste, ki so zdravstveno manj škodljive. Najmanj propustne so usnjene, zlasti iz zglajenega usnja, iz irhovine pa so zračnejše, nakar se vrste v tem pogledu; volnene, pavolnate in svilene, trikojaste, ki so najlažje in najbolj zračne.

Rokavice nam ni treba vleči z desnice, če srečamo znanca ali znanko, kakor da bi zahtevalo lepo vedenje, da si podajamo gole roke. Zlasti če imaš polne roke, ne slači rokavice ne pozimi ne v dežju in sploh na cesti ne. Samo v stanovanju in javnih lokalah storimo to, toda mirno in neopazno, brez krčovitosti in naglice. Sploh je treba rokavico sleči le, če je tudi znanec, ki mu damo roko, brez rokavice.

Rokavice čistimo takole: svetle iz svinske kože ali irhovine oblečemo na roko in jih dobro speremo v milnici, nato jih nekajkrat izperemo in dodamo v zadnjo vodo malo glicerina. Ko jih potegnemo z roke, raztegnemo prste z ročajem kuhavnice, jih napihnemo in položimo na brisačo. Ko so na pol suhe, jih dobro zmanemo in do kraja posušimo.

Temne usnjene rokavice lahko dobijo pri mokrem čiščenju madeže. Očistimo jih tako, da umazana mesta natremo s čistilnim sredstvom. Svetle glaci rokavice čistimo z bencinom, jih v njem tudi izperemo, nategnemo na roko in natremo z radirko, da postanejo spet mehke. Zamaščene rokavice

Oprano perilo sušimo kolikor mogoče na zraku in na soncu. Poleti, ko je sonca dovolj, ga tudi belimo. V ta namen ga čez dan večkrat navlažimo s čisto vodo, ki potem na soncu kmalu shlapi. Pozimi pa dodamo zadnji vodi pri izpiranju malo škroba ali boraksa. Nove zastore in rjuhe je prvič zelo težko oprati, ker je v njih dosti apna. Zato tako blago namočimo v slano mlačno vodo. Rožnato perilo, ki je postalo že bledikasto, speremo v vodi, ki ji dodamo malo rdečila.

Barvastega perila ne namakamo, tudi ga ne peremo v premočnem lugu, marveč v mlačni milnici. Svilo peremo v 35 do 40° C topli milnici, ki jo naredimo iz 1 litra vode in 1 dkg mila. Svilo manemo v rokah zelo previdno, da se ne strga, ko pa spiramo, dodamo zadnji vodi nekoliko kisa, ki osveži barvo. Satén bo po pranju obdržal lesk, če zadnji vodi pridamo boraksa. Volneno blago peremo v milnici, ki ji dodamo na 5 litrov 1 žlico salmiaka. Kakor za svilo tudi za volno segrejemo vodo do 40 stopinj.

Za pranje volnenih oblek uporabljamo tudi divji kostanj, za temna blaga pa bršljan. To so preprosta, dobra domača sredstva. Bršljanovo listje dobro prekuhamo, v mlačnem zavretku pa obleko operemo. Če uporabljamo divji kostanj, ga najprej olupimo in zrežemo na tanke liste, ki jih potem potolčemo in kuhamo nekako 2 uri, da postane voda lužnata. Na 5 litrov vode damo 25 do 35 kostanjev. Pri volnenih oblekah je zelo prav, da zadnji vodi dodamo kisa.

iz semisa zdrgnemo s finim steklenim papirjem. Če pa so zelo umazane, jih operemo v milnici in salmiakom (6 delov milnice in 1 del salmiaka), nakar jih speremo v milnici, ki smo ji dodali nekaj kapljic olja, in jih posušimo na zraku. Rokavice iz usnja napa, ki so postale trde, omehčamo z ricinovým oljem, umazane pa očistimo z mlekom in salmiakom. Svetle volnene in svilene rokavice peremo v mlačni milnici, nato speremo in posušimo med brisačo ter še vlažne likamo.

Če rokavice težko oblačimo, je dobro, da jih znotraj češče zasujemo s smukcem; prsti potem lažje smuknejo v rokavice, ki jih smukec varuje, da se ne prepotijo in je koristen zlasti za tiste, ki se jim poté roke. Tkane ali kvačkane rokavice se na koncih prstov hitro raztrgajo; da jih delj časa ohranimo, vložimo v vsak prst na koncu nekoliko vate.

Puch, Sissy, Ponny- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Za naše starše

O vzgoji in igračkah

Razvojna doba otroka se kaže predvsem v igri. Po treh mesecih se že začne otrok igrati z rokami. Ogleduje jih, maha z njimi, se igra s prstki. Tudi nogice skuša potegniti k sebi. Pozneje se zanima za razne predmete. Veselje ima z lahkimi igračami, na primer mehka žoga, ki je velika, lahka in ne zelo trda, da jo lahko drži s prstki. Tudi igrače iz plastike, ki se napihnejo, so pripravne, še najbolj zato, ker se lahko umijejo, da ima otrok vedno čiste igrače, kar je važno, saj otrok vsako igračo najprej „poskusi“.

Za otroke od drugega leta dalje so pravne stvari, pri katerih morejo uporabljati domišljijo. Razne kooke za sestavljanje hiš... pajackov in podobno, so igrače, s katerimi se otrok zelo veliko zamoti. To zlasti pozimi, ko se ne more igrati zunaj. Tudi pesek imajo otroci radi, zraven pa še kakšno kanglico, lopatico in vodo — in otrok je tam ure in ure.

Čim bolj preproste so igrače, rajši jih imajo otroci. Deklice se raje igrajo s punčkami, jih oblačijo in slačijo, previjajo kakor mamica bratca ali sestrico, umivajo jih, če so umazane, jim dajo sveže pleničke, katere jim mora posoditi mama. Seveda se vsakih igrač otrok kmalu naveliča in mamica mora priti na pomoč, da iznajde kaj novega in tako je zopet za nekaj časa dobro.

Zelo pripravna je tudi plastilina, iz katere lahko oblikujejo najrazličnejše stvari — punčke, fantke, žoge, hiše, razne živalice. Plastilino je mogoče tudi barvati.

Veseli so otroci, če se včasih igrajo z njimi tudi starši. Zlasti mamice, ki so vedno z njimi. Zelo lepa igra za otroke so lutke. Poznam primer, ko mamica pusti vse delo

► ŽE ZGODAJ BOŠ IZBRAL

► DA BOŠ V VESELJE DAL

KOROŠEC — kupuj v domačih trgovinah!

in igra otrokom lutke. Otroci dobro vedo, da je za zaveso mamica, a vendar tako uživajo in se zabavajo kot pri malokateri drugi igri.

Pri nakupovanju igrač se mi zdi, da večkrat pogrešimo. Razni električni vlaki, avtomobilčki in podobno — so bolj igrače za odrasle kakor pa za majhne otroke. Tudi mene je že zaneslo pri nakupovanju za Miklavža. Kupila sem igrače, ki so se meni zelo dopadle, nisem pa dosti pomislila, ali bodo otrokom dovolj v prid. In tako so bile čez tri dni že vse polomljene in pokvarjene, kar bi se ne zgodilo, če bi kupila bolj preproste igrače. Tudi so sosedove igrače bolj lepe. Tako punčko bi rada, kot jo ima Ančica — pa ima dekletce kar tri punčke; jaz bi pa tako kolo, kot ga ima Marijan; pa voziček, da bi punčke vozila. In še in še. Otroških želja ni nikdar konec. Pa je kar prav in pametno, da otroku še ostane marsikaka želja. Nikdar ne moremo imeti vsega, kar bi radi. In tudi otrok se mora na to navaditi, ko je še majhen, če ne, mu bo v življenju preveč težko.

Ko so otroci že večji, je prav lepa navada v nekaterih družinah, da se oče in mati kdaj — morda kakšno nedeljo popoldne ali zvečer igrata skupaj z otroki. Saj je veliko namiznih iger. Tako na primer igre, ki jih vsi poznamo še od doma in katere lahko narišemo sami: človek, ne jezi se; volk in ovca. Tudi domine so včasih prijetna igra. Zanimiva je igra s palčicami, katere vržemo po mizi in jih je potem treba pobirati tako, da se ostale ne premaknejo.

Taka skupna razvedrila otroke zelo povežejo s starši, tako da so otroci radi doma in jim je dom res nekaj prijetnega. Seveda je potrebno in prav, da pridejo včasih tudi drugi otroci na dom ali pa naši k njim. Vsak otrok ljubi družbo kot tudi odrasli. Tudi naj večji otroci navežejo stike z našimi organizacijami, ki domačo vzgojo dopolnjujejo. Vendar pa mora biti dom vedno privlačen in priljubljen, tako da je za vsakega lepo povsod, a doma najlepše.

Mlada slovenska mati

Nova klavnica v Beljaku

Mesto Beljak je že dolgo nujno potrebovalo novo klavnico. Dosedanja namreč obstaja že iz l. 1892, ko v mestu ni bilo niti 7000 prebivalcev, dočim jih je danes skoraj že 35.000; poleti, ob času tujsko-prometne sezone, pa je potrebno oskrbovati dnevno z mesom približno 150.000 ljudi v mestu in tujsko-prometnih okoliških krajih.

Ker so bile naprave v stari klavnici že skoraj povsem zastarele in tudi premalo higijsne ter zmogljivost klavnice odločno premajhna, se je mestna uprava začela pred nekaj leti resno pečati z mislijo, da je treba zgraditi popolnoma novo, vsem zahtevam današnjega časa odgovarjajočo klavnico. Pri tem je upoštevala tudi dejstvo, da je trgovski promet z mesom in mesnimi izdelki vedno večji in da skupni evropski trg zahteva tudi od Avstrije vedno bolj kvaliteto meso, ako hoče ostati tudi za naprej zmogljiva konkurenca.

Novo klavnico so začeli graditi v oktobru 1961 na takozv. industrijskem predelu v vzhodnem delu mesta. Njena površina meri 30.000 kv. m. Gradili so zelo marljivo, kajti prejšnji teden je bila že so otvoritev nove klavnice. Celotni stroški (odkup zemljišča, gradnja in notranja ureditev) znašajo okoli 30 milijonov. Tako je beljaška mestna občina zaključila svojo dosedaj največjo gradnjo.

Poudarka vredno je povedati, da je nova beljaška klavnica sedaj najmodernejši tovrstni obrat v Avstriji. Pri gradnji so bila prvenstveno upoštevana načela in zahteve sodobne higiene, racionalizacije obratovanja in zaščite živali. V ta namen je vodstvo nabavilo najmodernejšo strojno in hladilno naprave. Ker vsa važnejša in težja dela opravljajo stroji, česar seveda v starem klavniškem obratu ni bilo, so nastavljeni, zaposleni v novi klavnici, naravnost presenečeni nad novim lahkotnim potekom dela.

Kriza knjige

Ali je mogoče, da doživlja tudi knjiga svojo krizo? Saj ni slišati, da bi šla kakšna tiskarna v konkurz. Nasprotno tožijo po tiskarnah, da so preobloženi z delom, da ne zmagujejo, ker primanjkuje tiskarskih delavcev. In če pogledamo v knjižne izložbe po knjigarnah, je tam kar nagradenih knjig s kričečimi naslovi in še bolj kričečimi ilustracijami...

In vendar govorimo danes o krizi knjige. Ne v tem pomenu, da bi knjig primanjkovalo ali pisateljev, marveč v tem pomenu, da je med mladino vedno manj zanimanja za dobro knjigo. Naše knjižne založbe bi že davno morale prenehati s svojim delom, če bi bile odvisne le od čitateljev iz vrst mladine.

Vzrokov za takšno stanje je več. Predvsem je temu kriv hitri tempo vsakdanjega življenja. Vsem se silno mudi, zato človek nima časa za umirjeno uživanje ob čitanju. Saj mu v času ene do dveh ur vse več pove kino ali televizija. Ta zna vse bolj spretno govoriti kot knjiga, poleg tega pa prinaša dogodke v živih slikah, ob katerih je fantaziji prihranjen trud, da si sama ustvarja „ozadje“ dogajanja, ker ji je že vse prikazano na vse privlačnejši in izvirnejši način ob preizkušenih metodah filmske umetnosti.

Pa tudi silni razvoj tehnike in motorizacije v povojnem času zelo kvarno vpliva na odnos mladine do knjige. Mladina je v svojem prostem času postala „brez doma“. Splošna je tožba, da mladine ni mogoče navezati na dom in družino. Družinska skupnost ji je postala pojem brez lepote in toplote. Ob večerih, ko se mladi vrnejo z dela, v naglici pospravijo jed, nato pa že v „espresso“ ali v kino, družabni klub ali športno prireditev. Še slabše pa je z nedeljskim popoldnevom. Motorna vozila omogočijo mladini, da obleže vso bližnjo in daljno okolico. Kot nekak „ukaz“ od zgoraj jih preganja iz kraja v kraj do pozne ure v noč.

Kje torej vzeti čas še za knjigo, časopis, revijo? Oprostite! Statistike zatrjujejo, da nekatere mladinske založbe kljub temu sijajno izhajajo. Torej je zgornje obtoževanje krivično, neupravičeno?

Premalo jasna je bila gornja trditev. Glasiti bi se morala takole: „Kje vzeti čas za dobro knjigo, časopis, ilustracijo.“ Tako imenovani „šund-romani in malovredne ilustracije“ še vedno najdejo dovolj čitalcev, ki hlajajo po spolzkih dogodivščinah in neokusnih slikah...

Ko torej govorimo o „krizi knjige“, mislimo predvsem o krizi dobrega čtiva, za katerega je vse premalo zanimanja od strani naše mladine. Res je sicer, da po naših vaseh nimamo več tako bogatih knjižnic, ki bi nudile zanimivo in zdravo čtivo, kot je to bilo pred desetletji. Res je nadalje tudi, da današnja šola zdaleč ne daje mladini zadostne podlage, saj se mora večji

ZA MLADINO IN PROSVETO

Katoličan misli svobodno!

Še vedno je mnogo ljudi, ki mislijo, da katoličan ne sme svobodno misliti. Pri tem se zaletavajo v krščanske resnice ali dogme, katere so obvezne za vsakega kristjana, ker so razodete in v njih ne more biti zmote. Pa še tedaj smemo resnico iskati, če se nam vzbudijo resni pomisleki ali dvomi o kakšni dogmi. S svojimi dvomi se moramo napotiti k „strokovnjakom-teologom“ in se damo iskreno poučiti. Tudi moremo vzeti dobro bogoslovno knjigo, da razpršimo svoje dvome. Nikakor pa ni dovoljeno, da „iščemo resnice“ pri neukih šušmarjih ali patoloških razširjevalcih oskurnih sekt!

Katoliški nauk se nikdar ni bal resnih iskalcev in jih ni obsojal, kajti kdor iskreno išče resnico, bo gotovo prej ali slej pri-

šel do Njega, ki je Resnica sama. Zato tišči, ki očitajo katolištvu „duhovno nasilstvo“, zamenjujejo iskanje resnice z zanikanjem resnice. Zanikati resnice seveda ne smemo, a misliti smemo in celo moramo. Bog nas celo obvezuje po glasu naše vesti, da se moramo truditi za vedno globlje umevanje resnice. Saj človeka prav zmožnost mišljenja najbolj Bogu približuje. Ko torej mislimo, moramo misliti s svojo glavo, misliti moramo samostojno, čeprav vemo, da vse resnice s svojim umom nikdar ne bomo dojeli.

Slovenski pesnik Aškerc je zapisal: „Le dalje ves svet premišluj! Da misliti greh bi morda bil, tega ne veruj!“

Brzjav materi

Znani tirolski pisatelj in duhovnik Reimichel je med drugim napisal tudi lepo, globoko povest, ki ima naslov: Brzjav materi.

Vdova je imela sina in, ker ji je bil edinec, je z vso ljubeznijo zanj živela. Poslala ga je v šole, skrbela zanj, si pritrgovala od svojih ust najpotrebnejše, da je mogla plačevati zanj. Rada bi videla, da bi postal duhovnik. Toda po dovršeni gimnaziji sin o tem ni hotel nič slišati. Vpisal se je na študij medicine. Hotel je uživati svobodno življenje in čutil je, da mu vera s svojimi strogimi predpisi, kakor je bil sam prepričan, jemlje to svobodo. Zato je odpadel od vere. Nič več ni hodil v cerkev, nič več ni molil.

Mati je za vse to zvedela. Takoj se je napotila v mesto, da poišče sina. Tam je videla in zvedela vse. Nazaj grede se je uboga mati razjokala — njen sin je bil zanj izgubljen. Odšla je od njega, ne da bi se poslovila.

del mladine še boriti z osnovnimi težavami čitanja in razumevanja knjižnega jezika.

Zato pa je dolžnost vseh, ki zares ljubijo dobro knjigo in se zavedajo njenega pomena za kulturno rast, da omogočijo mladini dostop do dobre knjige, mladina sama pa je dolžna tudi doprinesti toliko odpornosti pred vplivi časa in okolice, da pridno sega po knjigi, ki je bogat vir kulturne rasti.

Čez nekaj dni pa je sin dobil brzjav: mati je umrla. Takoj se je odpravil na pot. Ko se približa domači hiši — večer je že bil — zagleda razsvetljena okna. Srce mu se bolj zadrhti. V sobici je torej luč. Vrata še niso bila zaklenjena. Pritisne na kljuko, odpre. Pri mizi zagleda mater. Lase je imela čisto bele, skoro nepremično je sedela. Pred seboj je imela stari molitvenik, okoli uvelih rok se je ovijal rožni venec; njene komaj premikajoče ustnice so šepetale v molitvi. Sin plane v sobo, se vrže materi k nogam in reče: „Mati! Saj vendar še živiš, jaz pa sem prejel brzjavko, da si umrla.“

Uboga starka je še vedno sedela nepremično in dolgo časa ni izgovorila nobene besede. Končno je dejala mrzlo in brez poudarka: „Da, v resnici sem umrla. Za tebe sem jaz mrtva, ker si tudi ti mrtev za mene! Sinko moj! Ti nimaš več matere! Tako mi je, kot da bi morala še v nebesih jokati za tvojo neumrjočo dušo...“

Sinu so se solze udrle po licu. Glava mu je omahnila v materino naročje. Solze kesanja so mu privrele iz oči in prosil je vseodpuščajočo materino ljubezen, naj odpusti tudi njemu.

Od tistega večera je postal drug človek. Začutil je sam v sebi dolgo iskano srečo, ki mu je svet z vsemi nasladami v svobodnem življenju ni mogel dati... Materina ljubezen je rešila sina.

Iz filmskega sveta

„Kralj kraljev“ v Celovcu

Ob ponovnem podaljšanju predvaja celovško Kammerlichtspiele monumentalni film „Kralj kraljev“, katerega je izdelalo filmsko podjetje Urania. Film prikazuje življenje in delovanje Jezusa med ljudmi. Ponovno podaljšanje predvajanja je najboljši dokaz, da film ugaja ljudem. Zahtevnejši kritiki pa s filmom niso povsem zadovoljni, češ, da se zgodba večkrat preveč oddalji od zgodovinskih poročil, zlasti v obrobni prizorih in daje preveč poudarka na prikazovanje rimskih vojaških dogodkov, kar za temni osnovno misel filma. Vloge Kristusa, Marije in Janeza Krstnika tudi niso dobro podane, kar je za posvetni filmski svet zelo težko, ker nimajo pojma o duhovnem življenju. Saj je znano, da resni igralci, ki prevzamejo v pasijonskih igrah vloge svetih osebnosti — zlasti Kristusa in Marije — predhodno opravijo daljše duhovne vaje.

Film „Deset zapovedi“ je donosen

Ameriška filmska industrija je dokončala leta 1956 monumentalni film „Deset zapovedi“, katerega so predvajali že v nešteti državah. Čeprav je stal velike milijone, se je vendar že splačal, kajti v teh sedmih letih je doprinesel že 57 milijonov dolarjev čistega dobička. Iz tega je razvidno, da velefilmi predstavljajo sicer velik riziko in ogromen kapital, vendar pomenijo bogat vir dobičkov.

Film „Kardinal“ ima nasprotnika

Napovedano je, da bo ameriški film „Kardinal“ začel svojo pot po svetu v nekaj tednih. Toda zanimivo je, da so predhodne ocene najvišjih cerkvenih predstavnikov v Ameriki zelo različne. Bostonski kardinal Cushing je v svojem škofijskem listu film imenoval za najboljši povojni film iz področja cerkvenega življenja. Vse drugačno stališče do tega filma pa je zavzel kardinal Spellman, ki je baje že posredoval tudi v Vatikanu, da filma ne bi priporočali. Vzrok njegovemu nasprotovanju je baje v tem, da je on v filmu prikazan kot „neresen“.

Teden verskega filma na Dunaju

Že osmič bodo letos sredi novembra pripravili na Dunaju „Teden mednarodnega verskega filma“. Na ta način bo mogoče dobiti jasnejši pregled filmskega ustvarjanja na področju verskega dogajanja v svetu. Na tem festivalu ne bodo prikazovali le krščanske filme, temveč bodo skušali pritegniti čim več narodov najrazličnejših veroizpovedi. Predstave bodo v dunajski Apolo-kinodvorani ob navadni vstopnini. V petek, 15. novembra bodo predvajali film „Lilija na polju“, ki bo najbrž dobil prvo nagrado. Predvajali bodo še med drugimi filme „Dan maščevanja“, „Egiptovski Jožef“, „Eden me bo izdal“ itd.

Helena Haluschka:

20

LAMOTSKI župnik

Župnik je zavzdihnil ter prihajal zmerom bolj v zadrego, kmalu je obstal tam, kamor je hotel pripeljati se, pred — no, ali pač uganete?! — Torej — povsem prav, pred modistkino prodajalnico, v katero je zdaj odločno vstopil.

Obe prodajalki zadaj za prodajno mizo, ki sta si tam od dolgega časa negovali roke, sta se pri pogledu nanj udarili s komolci v rebra: „S čim moreva postreči, prečastiti gospod?“

„S slamnikom za gospe, moja ljuba otroka.“

Smeh, ki se je mladenkama lesketal v očeh, se je zvonko zahihital.

„Prav lep mora biti, tak s cveticami,“ je zagotavljal hrabri mož dalje.

Mladenki sta stekli proč, kakor sta rekli, zato da prineseta slamnike. Zadaj za prodajavnim prostorom ju je bilo nato slišati, kako sta se na vse zdravje smejala.

Ko sta bili spet prišli k sebi, sta privlekli sklade slamnikov. Noben ni bil župniku zadosti lep. Nekaj prav posebnega mora biti, kar bi moglo leta kljubovati modi in dežju in cvetlice morajo biti na njem, rože vrtnice, marjetice, modrice... Nazadnje se je našel takšen slamniki. Velik kakor kolo pri vozu, najboljša slama in rožice — cel vrt. Župnik je žarel.

Naslednjo nedeljo je sedel slamniki povsem spredaj pod prižnico in pod slamnikom je sedela majhna žena Majerca, ki je bila še bolj rdeča kakor njen rožni vrt na slamniki. Ni pogledala ne na desno, ne na levo, prvič zato ne, ker se je bala navzkrižnega ognja pogledov, drugič zato ne, ker slamniki ni šel z njo, če je obrnila glavo. Tedaj ji je vselej zdrknil na nos.

Kljub temu je bil ta slamniki krasota, bil je najlepši v vsej vasi.

Po sveti maši so vse radovednice in vsi radovedneži prišli na svoj račun.

„Kajpa, seveda, od župnika ga je dobila, ker ni imela ne klobuka ne slamnika in zato ni mogla hoditi v cerkev.“

Zakaj na cerkvenih vratih je bil nabit star list: „Ženske so naprošene, naj ne vstopajo v cerkev nepokrite glave.“

To ji je bilo tolikanj šlo k srcu.

Seveda je dejal Säblu, ki se je zmeraj hotel bahati z župnikovim zaupanjem, da je on že davno vse vedel.

Prav nič ni vedel. Nihče ni ničesar vedel in mi vsi smo bili nevoljni, da nam naš župnik ni nič povedal. Mi bi bili imeli tolikanj slamnikov in klobukov, ki bi jih radi darovali!

Toda naš župnik ima večkrat tako čudne misli!

Zima je prišla in mala žena je še vedno nosila svoj slamniki. Čeprav ji je bila voditeljica podarila gorko kapico z lepim čopom. S to čepico je hodila prat in nabirat drvi; v nedeljo pa v cerkev, je nosila svojo cvetlično gredico.

Sicer se ji pa ne bi nič dalo očitati. Vse,

kar je prav. Delala je noč in dan, od nikogar ni hotela sprejeti kakšne miloščine, tudi takrat ne, ko je bil njen mož pozimi brez dela ter se je moral omejiti na to, da je delal metle in pletel košare. S temi izdelki je šel ure in ure daleč krošnjarij od hiše do hiše in je o pravem času prinesel domov nekaj frankov — — —

Gotovo jim je trdo šlo v mali hiši. Le-ta se je naravnost sklanjala pod svojo sneženo avbo in pod dolgimi ledenimi svečami; prav redko in pičlo je dolgi dimnik spuščal opoldne in zvečer višnjevkaste kolobarčke dima in punčkinji obrazki pri oknih so imeli trud, da so s svojo gorko sapo odtajali ledene cvetlice na šipah.

Ko je nekoč naš župnik šel mimo, — bilo je že poldne blizu —, je zapazil, da težki kristalčki še neprodimo sede na šipah. Vstopil je. Mati je nekam šla, očeta ni bilo doma; povsem veliki otroci so bili v šoli; štiriletna je varovala druge mlajše... Kašljala je.

Župnik je zakuril v peči. Tedaj ga pocuka štiriletna za rokav in ga opozori: „Ne toliko, prosim, sicer za večer ne bo več drv.“ „Drva bodo že prišla, mala, nič naj te ne skrbi, mama naj le dobro kurijo, da bo gorko!“

Zvečer so prišla drva — — — vsak dan spet, in bilo je prijetno toplo v mali hiši. Tudi dobra juha je vsak dan prišla, in mleko in kruh.

Šest tednov je zaloga našega župnika preživljala in oskrbovala družino, ki je štela osem glav.

Malčki za snažnimi okni so vsi imeli

rdeča lica, toda nekega dne se je ta reč zvedela v vasi. V župnišču so cvetele najlepše cvetlice na okenskih šipah in „La Pepie“ je divjala v svoji kuhinji.

„Storite, kakor hočete, prečastiti gospod, toda jaz ne shajam več z vami. Vi ste pač sod — zares, sod ste vi, brezdna.“

Če si je „La Pepie“ dovolila, da je rekla kaj takega, je moralo biti že v resnici hudo.

Naš župnik je imel zdaj tudi nekaj dni očitke vesti, Saj je res: cerkvena občina ne more več priskrbeti. Ze predlanskim je bila prisiljena, da je zaustavila izvoz drv iz župnišča.

To je popolnoma uvidel in naslednjo nedeljo je zelo ponižno stopil ni prižnico.

„Moji ljubi otroci,“ je precej naravnost rekel, „lamotski župnik je nepopoljšljiv, spet znova je potrošil preveč drv. Če ga hočete zopet podpreti z nekaj polenčki, storite, ne da bi se vam zdelo nerodno. Toda ne vprašajte me vsakokrat, iz katerega dimnika so se razkadila v zrak; pomislite, ljubi otroci, da bo vaša krščanska daritev v vsakem primeru našla pot proti nebu.“

Drugi dan so bili kmetje tako zlobno hudomušni, da so cel voz drv zložili v skladovnico pred malo hišo na koncu vasi, tako da je streha skoraj izginila pod njimi. Dobri župnik se je pa prevaral v svojem upanju in mogel je gledati, kako naj odtaja ledene cvetlice na svojem oknu. Eh, sembrana reč!

Da bom pa resnico povedala, moram dostaviti, da je „La Pepie“ naslednji dan prejela v dar od županje „anonimno“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

JANKO MLAKAR:

Prvikrat na Triglav

(Nadaljevanje in konec)

„Dóstal, ti pojdeš pred menoj, na Regna bo pazil Solar, na Janka pa vodnik, ki bo zadnji.“

Se enkrat se ozremo okrog, potem smo pa odšli. Manjkalo pa je prav malo, da se nismo zadnjíkrat v življenju ozirali. Tisti, ki nas bi moral voditi, bi nas bil kmalu pripeljal na oni svet...

Do sedla smo lezli trdo eden za drugim. Ako bi bil vodnik tu padel, bi bili frčali vsi po vrsti v večnost. Bila je torej velika sreča, da ga je slivovka vrgla šele tam, kjer se greben zravna v sedlo, ko smo bili že nekoliko narazen. Zaslišal sem za seboj le polglasen vzklík in, ko se ozrem, zagledam tistega, ki bi moral po Finžgarjevi odredbi name paziti, drsati po obrazu in trebuhu tja proti snežišču. Urno ga zgrabim za nahrbtnik in začnem klicati na pomoč.

Dóstal in Regen sta hitro prestavila težišče svojega telesa na tla ter se jih krčevito oprijela. (Nekateri ljudje ne prenesejo kričanja na nevarnih mestih.) Finžgar in Solar sta pa takoj prihitela in sprejela vodnika v svoje varstvo. Še danes ju občudujem, če se spomnim, kako sta ga spravljala nizdol. Dobro, da smo sestopili na bohinjsko stran, kjer še takrat ni bilo posebnih težav.

Ko je potem ležal vodnik z obvezano glavo tam doli v stari vlažni koči Marije Tezeje, je nekaj časa zdihoval in premišljeval, nato pa je dejal:

„Gospodje, idite kar sami v Bohinj, saj bolje hodite kakor jaz. Meni pa najbolje kaže, da grem skozi Krmo domov. Samo to vas prosim, da mi ne zapišete v knjigo, da sem se opijanal. Sploh smo pa vsi pijani,“ je pristavil nekoliko tiše, kakor sebi v tolažbo...

*

Odšli smo torej brez vodnika v Bohinj, čeprav smo ga prav za to pot vzeli s seboj. Na Konjski planini smo se od njega poslovili. Še danes mi je pred očmi, kako se je počasi gugal proti Krmi navzdol.

Mi smo pa odhiteli na Velo polje, si nargali planik, se napili mleka in se nato zopet povzpeli navzgor, kjer smo na Prevalu pod Toscem zagledali globoko pod seboj senike na zelenih Vojah.

„Kar tu dol naravnost jo udarimo!“ je zapovedal Finžgar. „Do tistih koč ne more biti daleč.“

In udarili smo jo. Ko se pokažejo nad nami Stape, ki vodijo na Tosc (seveda ne na vrh), pravi Dostal:

„Morda pa gre prava pot tam čez. Tu ni ne steze ne markacij.“

„Kaj, da ni markacij?“ se je razjezil Finžgar. „Kaj pa je to, če ne markacija? Zpomni si, da so to najboljše markacije v gorah.“

Pri teh besedah je pokazal na tiste „krožnike“, s katerimi „markirajo“ krave svoja pota.

Dostal je obmolknil in šli smo za „najboljšimi markacijami“. Hodili smo dolgo dolgo in žeja nas je začela mučiti. Slednjič zvemo od neke planšarice, na katero smo zadeli že globoko doli v gozdu, da se tod zaradi velikega neprehodnega praga ne more v dolino; bila je torej Dostalova prava.

Treba je bilo spet nazaj, kar je pa šlo jako počasi, ker nas je oviralo gosto ruševje, skozi katero nam je „vodnik“ izbral „bližnjico“. Ko sem ga vprašal, kako se pride skozi, mi je takoj razložil „tehniko“ te hoje.

„Fant, stopaj kar po vejah, kakor bi mehove tlačil, pa pojde!“

In šlo je. Bila je pa ta bližnjica s Prevala do Stapec kaki dve uri dolga.

Prišli smo na Tosc. Tu je mlada planšarica pod varstvom svojega strica pasla in molzla krave. Najprej smo si pogasili žejo, nato pa legli k manj zasluženemu kakor potrebnemu počitku. To oboje nam je tako dobro delo, da se nismo mogli odtrgati od zelenih tal in smo ostali v gostéh pri prijaznem dekletu, kateremu so dali starši na planino starega strica za — gardedamo.

Naslednje jutro smo se poslovili od postrežljive dvojice in odšli čez Čiprije in Uskovnico v Srednjo vas. Tu se nismo nič mudili, pač pa smo nekoliko počivali na Senočetih, kjer smo si bratovsko razdelili jablano. Žejo smo si pa pogasili šele v Bistrici, kjer smo take množine z vinom pomešane vode popili, da smo se sami sebi čudili, kam gre vsa ta tekočina.

Po dobro prespani noči smo se navsezgodaj odpeljali skozi Stenge, katerim se takrat o kaki železnici niti sanjalo ni. Vozil nas je na lojtrcah Finžgarjev tovariš Goddec, bohinjski domačin, fant majhne postave, tankega glasu in bistrega duha.

K Petranu na Bled smo prišli ravno h kosilu. To se pravi, čas je bil tak, da bi se nam bilo tudi brez ozira na našo lakoto spodobilo kaj za pod zobe. Toda natakariče so se nas ogibale in nam niso hotele postreči. To nemarnost smo jim zelo zamerili, pa po krivici. Finžgar je namreč sebi in tovarišem preskrbel tako planinsko „opremo“, kakor da jo je „sunil“ strašilom v koruzi.

Ker se nihče ni za nas zmenil, smo po-

skušali s kravaliranjem obrniti nase pozornost.

„Kakšna gostilna pa je to?“ je zakričal Regen in zalučal denarnico po mizi. „Saj nismo berači, marveč bomo pošteno plačali!“

Sedaj sežemo tudi drugi po denarnicah in jih privlečemo na dan. Jaz sem pa imel pri tem smolo. Ko jo treščim na mizo, se odpre in iz nje se vsujejo tri desetice in nekaj bakrenega drobiža.

Naš kraval je pa le imel uspeh. Takoj je prihitel gospodar s „prijazno“ namero, da da nas postrežljivo postavi na cesto. Preprečil mu jo je pa Finžgar.

„Viktor!“ mu je zaklical že od daleč, „če je ta bajta res tvoja gostilna, narédi red! Že najmanj dve uri čakamo (v resnici je bilo komaj deset minut), pa nas niti pes ne pride povohat. Mar mislijo natakariče, ali kaj so že ti deklíči, ki se tu med mizami sprehajajo, da bomo prišli s Triglava v cilindrih in rokavicah?“

Viktor odpre najprej usta, potem se silno začudi, nazadnje pa vzklíkne: „France, kaj si res ti? In da ste bili na Triglavu? Takoj boste postreženi. Minka, Francka! Kje pa sta, dekleti? To so bogoslovci, moj prijatelj France je tudi med njimi, saj ga poznata, Dolenčevega z Breznice. Prišli so s Triglava. Hitro jim postrezita!“

Bili smo res hitro in imenitno postreženi. Pijača je bila vsa zastonj. Zvedeli smo pa to šele pri računu, malo prepozno, kakor je Solar z obžalovanjem ugotovil.

Gostilničar je takoj gostom razložil, kdo smo in kje smo bili. Gledali so nas in obču-

Kompliciran mehanizem

Ob nedavnem škandalu in sporu v dunajski Državni operi nam je prišla na misel ta humoreska ruskega pisatelja Mihaila Zóščenk (roj. l. 1895), ki je menda pred leti doživel podoben slučaj in nam ga opisal v tej zgodbí.

*

Jaz se pač, dragi rojaki, ne bom prepiral o tem, kdo je v gledališču važnejši: igralec, režiser ali mogoče kak delavec na odru. Dejanja sama nam to najboljše povedó. Povedal vam bom, kaj se je zgodilo nedavno tega v gledališču v Saratovu ali Sibirsku — kratko malo blizu Turkestana.

No sporedu je bila neka opera. Poleg odličnih pevcev je v tem gledališču igral važno vlogo tudi Ivan Kuzmič Mjakišev, ki je bil zaposlen pri razsvetljavi oziroma reflektorjih, zato ga kratko imenujmo: reflektorist. Ko so se vsi skupno — igralci in ostalo osebje, zaposleno pri predstavi — fotografirali, so Kuzmiča postavili čisto ob stran, ker je pač pripadal tehničnemu osebju; v sredino pa so na stol posadili glavne-

dovali. Mi smo se seveda temu občudovanju primerno obnašali. Lepo čednost skromnosti smo tisti dan odložili med staro šaro.

Po obedu smo se šli razkazovat po Bledu. Povsod, kjer je bilo več ljudi skupaj, smo se glasno razgovarjali o svoji turi.

„Kaj, fantje,“ se je ustil Finžgar pred Toplicami, „na Triglavu pa nismo imeli tako široke ceste? Zgoraj prepad, spodaj prepad, na levi prepad, na desni prepad, pod seboj pa komaj ped široko stopinjo...“

Ljudje, vozniki in letoviščarji, so nas pa občudovali, nas junake, ki smo prišli živi in celi s Triglava, čeprav vsi raztrgani in ožgani.

Najbolj pa se je postavil Regen.

Ustavili smo se pred Malnerjevo esplanado, na kateri je gospoda srebrala kavo in pretegala svoje lene ude. Tu pokaže Regen na hotel in pravi:

„Fantje, povem vam, če bi kdo prišel in rekel: ‚Kaj imaš rajši, da si bil na Triglavu ali da ti kdo podari tale hotel‘, bi takoj brez pomisleka izvolil — hotel!“

Ko smo se bili že dovolj razkazali, odidemo čez Blejski most na Breznico. Na veliki cesti se pa dobro založimo s kamenjem in ga nesemo naravnost h Kuntu kot odpustek s Triglava. Za našo pozornost nas je mama oškodovala s svežim pivom, ki se nam je po vročem potu čez gmajne jako prilegel.

„Odpustek“ so potem Kuntovi kazali gostom kot pristne kamne s Triglava, dokler nas ni izdal cestar, kateremu smo kup gra-moza zmanjšali.

ga tenorskega solista. In to je bila usodna napaka, kot boste pozneje brali.

Reflektorist Mjakišev ni sicer nič rekel k tej nesramnosti, vendar pa si je mislil svoje, češ da jim bo že ob priliki pokazal! In ta prilika se je kmalu ponudila. Tisti dan so igrali Glinkino opero „Ruslan in Ljudmila“. Ob tri četrt na osem prideta k Mjakiševu dve mladi dekleti, njegovi znanki. Ali sta prišli sami od sebe ali pa jih je on povabil, tega ne vemo. Prav zaljubljeno sta obdelovali reflektorista, naj jima na vsak način preskrbi za ta večer dve brezplačni vstopnici.

„Na vsak način, moji dragi dami!“ jima reče. „Ostanita tu in počakajta, da prinesem vstopnici!“ In že je odbrzel v ravnateljstvo.

„Danes je vendar sobota!“ meni ravnatelj. „V gledališču je zelo veliko ljudi in moram z vsakim prostorom računati! S prostimi vstopnicami danes ne bo nič!“

„Že dobro!“ odgovori Mjakišev. „Potem

(Dalje na 8. strani)

sveženj drv. Vsak dan po en sveženj, in vsak dan le toliko, kolikor je župnišče zase potrebovalo in ta drva je „La Pepie“ zraven še skrila pod postelj v svoji sobici. Isto je storila s slanino in zadnjimi jajci.

Kljub temu se mali ženi Majerci to zimo ni slabo godilo. In ker se je zato hotela cerkveni občini hvaležno izkazati, je prosila, naj bi ji občina dala kakšno delo. Pri tem se je naš župnik v skrbeh popraskal za ušesi, zakaj če ni hotel užaliti tega preprostega in ponosnega srca, ni smel odbiti take prošnje. Pa je le našel opravilo zanjo, češ da jo seveda utegnejo porabiti in ona da bi mogla skazovati uslugo vsej cerkveni občini — če bi vsak teden pometla cerkev, očistila klopi in pri starih orglah z mehóm napihala zrak... Če bi to hotela!

Vsako soboto je prišla poslej ženica, pometla cerkev, obrisala je prah s klopi in napihala z mehóm zrak v orgle. In ker je bila zatem zmerom sama v cerkvi, se ji je približal skušnjavec.

Nihče je ne vidi, temno je — in tedaj se ni mogla ustavljati. Prav rahlo je pritisnila z enim prstom na tipke pri orglah. Mogočen vzdih se je razširil v cerkvi in prestrašena je prenehala. Ker pa nihče ni prišel, da bi jo poklical na odgovor, je poskusila staro, na pol pozabljen skladbo: bila je iz njene mladosti in navadil jo je učitelj, ki jo je bil takrat poučeval.

Z dvema prstoma je poskusila napev: „Vélíki Bog, hvalimo Te.“

Polagoma je dobila pravi napev, četudi je bilo težko, od belih tipk najti prave črne.

Ko se ji je pa čez nekaj časa posrečilo — Bog, kako je to lepo!

Poslej je imela ženica pravo pravcato strast — — — kakor visokorodni ljudje. Vsako soboto si je prihranila deset prostih minut in je igrala nekajkrat: „Vélíki Bog, hvalimo Te.“

Pri tem veselju je pozabila na vso bedo celega tedna in na to radost je čakala zmeraj sedem napetih dni. Ni slutila, da so ji že bili prišli na sled in da si je „La Pepie“ v svoji kuhinji pri deseti ponovitvi že zatisnila ušesa. Oddaljena od sveta je uboga žena z vsakim zvokom orgel splavala v raj.

Neke sobote je prišla že precej pozno in pa z obvezano glavo. Izgovarjala se je, češ da jo je jutraj napadla „omotica“ in udarila se je ob mizni rob. Na srečo se pa loncu za juho ni nič žalega pripetilo. Glava da je dobila le majhno luknjico. Naj ji blagovoliijo s tem opravičiti njeno zamudo.

„Pojdite domov in ležite,“ reče prečastiti gospod.

„Ne, prosim, gospod župnik, v postelji že leži moj mož, udnica ga tare. Tukaj mi je že mnogo bolje.“

Ni se dala odvrniti, da ne bi šla v cerkev. Ker ji je pa prečastiti gospod ostro prepovedal, zato ni delala veliko. Namesto tega je pa tem hitreje sedla k orglam ter zaigrala desetkrat, dvajsetkrat: „Vélíki Bog, hvalimo Te, Gospod, poveljujemo tvojo dobroto.“

Vedno glasneje je igrala in zmerom bolj prosto. Ni opazila, da se je cerkev polagoma napolnila; pozabila je bila, da je danes večerna pobožnost, litanije Matere božje. Tu-

di ni opazila, da so ljudje nestrpno pričeli mrmrati, ko je čela Gospoda Boga hvaliti enoindvajsetič.

Takrat se je pa neka roka položila na njeno roko.

„Zakaj hvalite Boga danes tako dolgo?“ je povprašal gospod župnik. Ali se mar šali?!

Pogledala ga je zaupno in preprosto: „Moj Bog in Gospod... i, pač za vse!“

Takrat torej je bilo, da je naš župnik nekaj storil, česar ni bil storil še nikoli v vsem svojem življenju, ne pri gospe mejni grofinji, ne pri ponosni grofici, niti ne nikdar pri naši voditeljici: poljubil je roko tej ženi.

In ona? Odšla je za čuda s slovesnim obrazom ter je svojo zdelano roko držala dolgo časa spoštljivo od sebe stegnjeno, prav tako kakor takrat, ko je bila pri svoji poroki nosila prve rokavice.

Človeško srce — čudna stvar...

Ali se še spominjate, kako je pri velikem pranju v župnišču nočna jopica postrežnice „La Pepie“ zletela za nekim drvarjem? Ali se še spominjate, kakšne burke je uganjal takrat besni spomladanski veter s toaletnimi skrivnostmi le-tega sramežljivega Cerebera?!

Pomislite, od tega dne nadalje so kakor jeklo trdni sklepi gospodične „La Pepie“ dobili razpoko!

Dejstvo, da je morala sama sebe izpostaviti osramočenju, da bi svojega gospoda obvarovala ponižanja, jo je dvignilo iz

ravnotežja; obstala je na potu v višine svetosti, ki jo je mislila s huzarskimi koraki prehoditi. Da, včasih je zdaj celo stala ter pogledovala nazaj, če drugi tudi morebiti korakajo vzporedno z njo — drugi, katerim bi bila prej prepovedala stopiti na njene natanko razmejene nasade: na primer županja s svojim grešnim pralnim dnem, ko je prala med cvetličnim dežjem svojega vrta.

In ko je nato „La Pepie“ doživela, da sta Mlada Nemčija in Mlada Francija zgradili stavbo medsebojne sprave nad gnojnično jamo, ji je postalo jasno, da pota Gospodova niso vedno naša pota. Poslej je začela o teh rečeh večkrat razglabljati; nič več se ji ni prav posrečilo kakor nekoč, da bi svoj vrat navijala tako visoko nad vse ljudi.

Tako je prišlo, da je „La Pepie“ — biser vseh gospodinj, katere so kdajkoli držale v roki svoje žezlo v kakšnem župnišču — presadila v župnišče ljubezensko idilo.

Naš župnik ni o tej idili pod svojo streho najdalje časa nič slutil; ovetela je na skrivnem: seveda, ko se je o tej reči pričelo šušljati, sta začutili ogorčen upor obe občini in tudi naš župnik je močno vihal nos.

Junak romana je bil drvar Bernard, Don Juan, za katerim je bila nekega lepega jutra poletela tista nočna jopica. Takrat ni storil nič kaj takega, imel je oči in srce le za svojo Ivanko, „najlepšo žensko tisoč milj naokoli“, kakor je imel navado reči.

(Dalje prihodnjič)

Kompliciran mehanizem

(Nadaljevanje s 7. strani)

pa tudi jaz ne bom igral, to se pravi, ne bom razsvetljeval odra. Igrajte brez mene! Bomo vsaj videli, kdo od nas je važnejši in koga je treba dati v sredino, če se vse osebe gledališča fotografira.“

Po teh besedah se obrne in zaloputne vrata ter gre nazaj v reflektorsko sobico. Takoj nato pogasi vse luči po gledališču in se začne prijetno zabavati z dekletoma, ki sta čakali nanj.

Občinstvo začne od jeze divjati, ravnatelj leta sem in tja kot brez uma, blagajničarka pa vpije od strahu, ker se boji za denar, da ga ji ne bi v temi kdo ukradel. Tenorski solist pride v pisarno ravnateljstva, rekoč:

„V temi jaz ne bom pel! Če ne bo luči, bom odšel! Dovolj znam ceniti svoj glas! Naj pa ta vražji reflektorist poje!“

Mjakišev, ki so ga medtem pregovorili, da je prišel v ravnateljstvo, reče:

„Pa naj ne poje! Kaj zato! Če se ta nepridiprav pusti v sredini gledališkega osebja fotografirati, naj tudi z eno roko poje, z drugo pa naj skrbi za razsvetljavo! On pač misli, da ga je treba zato, ker je tenor, ves čas osvetljevati!“

V ta njun prepri prihrumi nazaj ravnatelj, ves obupan, in vpije nad reflektoristom:

„Kje sta ti dve vražji ženski? Zaradi njiju vendar ne more gledališče propasti! Pripelji

ju sem! Nekje bom že menda našel prostor zanju! Vrag naj ju vzame!“

Mjakišev pa mu odgovori: „Sta že tu! Toda opozarjam vas, gospod ravnatelj, da prostorov zanju ne boste določevali niti vi niti tenorski solist, temveč jaz! Takoj bom zopet vključil razsvetljavo; kajti načeloma tudi meni ni za varčevanje z lučjo.“

Šel je in vključil vso razsvetljavo v gledališču, nato pa je pripeljal svoji dve prijateljici in ju posadil na najboljši prostor. Sedaj se je tudi predstava pričela...

No, dragi moji, sedaj pa sami odločite in povejte, kdo je važnejši v zamotanem gledališkem mehanizmu!

Oglašuj v našem listu!

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Najnovejšje kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potrebnosti

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

DEKLETA IN FANTJE — POZOR!

Tovarna tekstilnih izdelkov ELASTISANA potrebuje delovnih moči. Nadarjena dekleta imajo možnost pri dobri plači se naučiti šivanja itd. Tudi izučene šivlje dobijo mesto z dobrim zaslužkom. Pišite na naslov: Alojzija Ribisel, Post: Marija Saal, in boste pisмено prejeli vse ostale informacije zastonj.

Šivati **KUNDENDIENST** na PFAFF-stroj je veselje

Poskusite tudi vi!

Radi vam pokažemo, kako enostavno in lahko je šivanje na stroju PFAFF Stopmatic.

PFAFF-šivalni stroji že od 2.300.— šilingov. Rabljeni šivalni stroji, pogrezljivi, z jamstvom in servisom, v veliki izbiri.

Vaša strokovna trgovina za stroje PFAFF

MONDRE

Klagenfurt - Celovec,
10.-Oktober-Straße 22,

Vas pričakuje, da jo obiščete!

Izbira in kvaliteta

preprog, zaves in posteljnine
v trgovini opreme

LODRON
VILLACH Lederergasse 12

Tujskoprometni in gostinski obrati dobijo poseben popust!

WARMUTH-VILLACH 25 Jahre IM DIENSTE DER KUNDEN 25 Jahre WARMUTH-VILLACH

WARMUTH-VILLACH 25 Jahre IM DIENSTE DER KUNDEN

Jubiläums VERKAUF

Kärntens größte Kaufhäuser

WARMUTH U.CO.
VILLACH

Diese Woche bringen wir für unsere Kunden vorteilhafte Angebote in Damenwäsche und Schuhen

... und außerdem

3% Treuerabatt

bei jedem Einkauf auf alle Artikel in beiden Kaufhäusern

SCHON JETZT ANS SCHENKEN DENKEN!

Bestellnummer S 5027

Damenhöschen

aus bestem, maschenfestem Seidentrikot, rosa, gelb, weiß, gut waschbar, prima Paßform, alle Größen . . . **10.—**

Bestellnummer S 5028

Büstenformer

aus 1a Baumwollpopeline, Körbchen gesteppt, kochbares Material, Farben: Weiß, Lachs, Gr. 70-86 . . . **15.—**

Bestellnummer S 5029

Damenhöschen

aus bester Mako-Qualität, innen geraut, sehr warm und angenehm zu tragen, Gr. 40-46 . . . **20.—**

Bestellnummer S 5030

Damen-Strumpfgürtel

aus Perlon, vorne mit Spitze überzogen, gut waschbar, Farben: Weiß, Zitron, Rosé, Gr. 60-76 . . . **20.—**

Bestellnummer S 5031

Damen-Unterkleid

aus Charmeuse, garantiert maschenfest, feste Baumwollspitze an Brust und Saum, verschiedene Farben, Gr. 40-48 . . . **25.—**

Bestellnummer S 5032

Perlon-Unterkleid

mit zartem Spitzenbesatz an Brust und Saum, Farben: Weiß, Rosa, Gelb, Gr. 40-48 . . . **29.—**

Bestellnummer S 5033

Wäschegarnitur

aus 1a Baumwolle, Brustteil mit zartem Spitzenbesatz, Hose mit Bein und doppeltem Zwickel, Gr. 40-46 . . . **32.—**

Bestellnummer S 5034

Damen-Pyjama

aus gut waschbarem Baumwolltrikot, Jacke gemustert, Hose einfarbig, in diversen Farbstellungen . . . **66.—**

Bestellnummer S 5035

Damen-Nachthemden

aus buntgemusterten Baumwollflanellen, Stehkragenl und Passe, waschecht, alle Größen . . . **69.—**

Bestellnummer S 5036

Damen-Unterkleid

aus Perlon, mit zarter Spitze besetzt, besonders effektvolle Ausführung, Farben: Weiß, Flieder, Magnolie, Gr. 40-48 . . . **68.—**

Bestellnummer S 5037

Perlon-Nachthemd

aus zartem Material, mit Spitzenbesatz am Brustteil, Farben: Rosa, Gelb, Gr. 40-48 . . . **88.—**

Bestellnummer S 5021

Hausschuhe

für Damen, Herren und Kinder, in reizenden Fassonen, einfarbig oder buntbedruckt, mit Chromleder und Thunitlaufsohle, alle Größen . . . nur **39.50**

Bestellnummer S 5022

Damen-Après-Ski

in Velours, warm gefüttert, mit strapatzfähiger, aufvulkanisierter Gummisohle, Farbe: Braun, Restgrößen nur **88.—**

Bestellnummer S 5023

Damen-Pelzschuhe

rahmengenäht, mit starker Gummisohle, Farben: Braun und Schwarz, Restgrößen . . . nur **98.—**

Bestellnummer S 5024

Herren-Halbschuhe

in Rindboxverarbeitung, mit Gummisohle oder Thunitlaufsohle, sportliche oder elegante Fassonen, alle Größen . . . nur **118.—**

Bestellnummer S 5025

Damen-Pumps

in modischen Variationen und verschiedenen Absatzhöhen, Farben: Beige, Braun, Schwarz, alle Größen nur **98.—**

Bestellnummer S 5026

Kinder-Après-Ski

in Velours oder Rindbox, mit warmem Futter, strapatzfähige, vulkanisierte Gummisohle, Farben: Braun, Schwarz, Gr. 24-34 . . . nur **58.—**

WARMUTH-VILLACH 25 Jahre IM DIENSTE DER KUNDEN

WARMUTH-VILLACH 25 Jahre IM DIENSTE DER KUNDEN 25 Jahre WARMUTH-VILLACH